

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Erasmus + project No. 585961-EPP-1-2017-1-AL-EPPKA2-CBHE-SP (2017 -
2926/001 -001)**

***"Avancimi dhe Zhvillimi i kapaciteteve të Universitetit në
Shqipëri për të diplomuarit"***

GRADUA

**Anketa e Profilit të të Diplomuarëve Udhëzimet dhe
shënimet metodologjike për Statusin e Punësimit
të të Diplomuarëve**

Tirana, 2020

"Ky projekt financohet me mbështetjen e Komisionit European. Ky publikim reflekton vetëm këndvështrimin e autorit dhe Komisioni nuk mund të mbahet përgjegjës për asnjë përdorim të informacionit në përmbajtje të këtij materiali."

Sondazhi mbi profilin e të diplomuarëve: Udhëzimet metodologjike

Udhëzimet e tanishme janë kryesisht të bazuara në më shumë se 20 vite përvojë në përgatitjen e sondazheve mbi të diplomuarit nga konsorciumi Ndëruniversitar AlmaLaureas Itali, partner në projektin GRADUA, 585961. Udhëzimet synojnë të sigurojnë disa njohuri rreth metodologjisë së përgatitjes së sondazhit mbi profilin e të diplomuarëve, nga përzgjedhja e mostrës deri tek paraqitja e rezultateve, si një udhëzues për zhvillimin e sondazheve të ngjashme në vendet e treta.

Në rastin e Projektit GRADUA, nuk u zbatuan të gjitha kriteret e përjashtimit. Udhëzimet e tanishme mund të përfaqësojnë bazën për partnerët shqiptarë për përmirësimin e raporteve të ardhshme, duke aplikuar gradualisht më shumë kriteret përjashtimi, duke marrë parasysh normat e përgjigjeve të ardhshme në mënyrë që të ketë një mostër përfaqësuese për zbatimin e kriterëve të tilla.

Që nga viti 2020, platforma GRADUA e zhvilluar nga AlmaLaurea në kuadër të projektit të lartpërmendur, u transferua në Shqipëri, në serverin Qendra Ndërinstitucionale e Rrjetit Akademik Shqiptar (RASH - Rrjeti Akademik i Shqipërisë): <https://gradua.rash.al/>, në dobi të Universiteteve Shqiptare, studentëve, të diplomuarëve dhe të pjestarëve të tjerë të interesuar.

Pjesa e dytë e dokumenteve aktuale, paraqet disa njohuri në lidhje me mundësitë e ardhshme për të përfituar nga platforma Gradua për zhvillimin e studimit të Statusit të Punësimit të Diplomuarëve.

PJESA I:

SONDAZHI MBI PROFILIN E TE DIPLOMUARVE UDHEZIMET METODOLOGJIKE

I.1 Cfarë është profili i të diplomuarëve?

Profili i të diplomuarëve është një sondazh, i cili analizon veçoritë e të diplomuarëve italianë në një vit të caktuar. Raporti i anketës përmban një analizë të veçorive dhe performancës së të diplomuarëve në atë vit specifik, duke u fokusuar në një numër ndryshorësh. Këto përfshihen: mosha në diplomim; notat e provimit; nota e diplomës përfundimtare; koha e përfundimit të diplomës; kualifikimet arsimore të prindërve; prejardhja shoqërore; lloji dhe nota e kualifikimit të shkollës së mesme; pjesëmarrja në klasë; përvojat e studimit jashtë vendit; përdorimi i laboratorëve; trajnime ose praktika profesionale; koha kushtuar tezës së diplomës; vlerësimi i përvojës universitare; njohuri të gjuhëve të huaja; aftësi kompjuterike; përvojat e punës gjatë studimeve; synimi për të vazhduar studimet e mëtejshme; fushë e preferuar profesionale; karakteristikat e dëshiruara të punës.

Që prej vitit 1998, kur sondazhi mbi profilin e të diplomuarëve u realizua për herë të parë, AlmaLaurea publikon çdo vit raportin mbi profilin e të diplomuarëve që arritën të diplomohen në universitetet, të cilët janë pjesë e Konsorciumit. Qëllimi është:

- perkufizimi i veçorive kryesore të të diplomuarëve italianë;
- krijimi i një pike referimi për ata që kanë interes për universitetet italiane;
- kontributi në përhapjen e kulturës së vlerësimeve brenda sistemeve arsimore;
- vënia në dispozicion i një mjeti udhëzues që lehtëson zgjedhjen e lëndëve universitare.

I.2 Kush mund të përfitojë nga sondazhi?

Profili i të diplomuarëve u drejtohet të gjithë atyre që janë të interesuar për sistemin italian të arsimit të lartë, përfshirë të rinjtë dhe familjet e tyre, personat përgjegjës për aktivitetet udhëzuese, kompanitë (publike/private, italiane/të huaja), Ministrinë e Arsimit, Universitetin, Kërkimin si dhe universitetet individuale (në veçanti, organet drejtuese të universiteteve, fakultetet dhe njësitë e vlerësimit).

I.3 Cila është grupi u synuar, të cilit i referohet sondazhi?

Sondazhi i referohet grupit të të diplomuarve që arritën të diplomohen në universitetet e Konsorciumit në një vit të caktuar. Në 1998, kur profili i të diplomuarve u realizua për herë të parë, përfshiu një numër të kufizuar universitetesh (13). Që prej atëherë është zgjeruar ndjeshëm, ku në vitin 2020 përfshiu 76 universitete.

Burimet.

Përmbajtja e bazës së të dhënave është mbledhur nga burime të ndryshme dhe në kohë të ndryshme. Këtu përfshihen:

- informacione nga burimet administrative – sigurohet nga universitetet dhe ka të bëjë me fakultetet, lëndët e degës përkatëse, notat, kohëzgjatjen e lëndëve, titujt e tezës përfundimtare dhe profesorët mbikëqyrës, etj.;

-informacioni i ofruar nga studentët pak para diplomimit të tyre - kjo përfshin vetë-certifikime mbi përvojat e studimit jashtë vendit, përvojat e punës gjatë studimeve, etj., si dhe vetëvlerësimet mbi njohjen e gjuhëve të huaja dhe aftësitë kompjuterike, gatishmërinë për të lëvizur për arsye pune, etj.;

Ndërthurja e informacioneve administrative dhe pyetësorëve të studentëve rezulton në një bazë të madhe të dhënash të të diplomuarëve italianë, mbi të cilat bazohet sondazhi i profilit të të diplomuarëve.

I.4 Si të aksesosh të dhënat?

Me kalimin e viteve, të dhënat e sondazhit janë bërë gjithnjë e më të dukshme dhe të lehta për t'u aksesuar. Përveç një vëllimi të shtypur, i cili paraqitet çdo vit në muajin Maj, në Kongresin Vjetor të Profilit të Diplomuarëve AlmaLaurea, të dhënat e sondazhit janë lehtësisht të disponueshme në internet (www.almalaurea.it/universita/profilo).

Ndërsa në 1998 të dhënat online mund të ndaheshin vetëm sipas universitetit dhe fakultetit, tani është e mundur të përpunojmë një kërkim sipas disa ndryshoreve, duke përfshirë këtu llojin e lëndës, universitetin, fakultetin, programet, si dhe sipas krahasimeve me vitet e mëparshme.

Është e qartë se këto ndryshore i referohen sistemit universitar italian dhe pasqyrojnë organizimin e arsimit të lartë në Itali - duke marrë parasysh gjithashtu Reformën Universitare të zbatuar që prej vitit akademik 2000/2001. Sidoqoftë, për të qenë në gjendje të transmetosh përvojën e AlmaLaurea jashtë vendit, ndryshore të tilla duhen përshtatur në kontekstin e caktuar.

Disa këshilla të dobishme.

Për të përpiluar një profil të saktë të të diplomuarve, nevojitet një bazë të dhënash e plotë dhe e besueshme, bazuar në informacione të sakta. Për të arritur këtë qëllim, duhet të ndërmerren veprimet e mëposhtme:

- i) bashkëpunimi me zyrat administrative të universitetit, duke ndjekur vazhdimisht punën e tyre dhe duke motivuar stafin e tyre, duke shpjeguar qëllimet si dhe përfitimet e Profilit të të diplomuarve;
- ii) sigurimi i përputhjes së saktë të të dhënave (të dhënat administrative dhe ato të pyetësorëve) për të krijuar një bazë të dhënash të plotë;
- iii) monitorimi i vazhdueshëm i pjesës së studentëve që plotësojnë pyetësorët, duke u siguruar që shumica e tyre i plotësojnë.

I.5 Kriteret e përjashtimit

Ndërsa përcakton grupin që do të analizohet në profilin e të diplomuarve, AlmaLaurea zbaton disa kritere përjashtimi, bazuar në përvojën italiane (nëse ky lloj studim provohet në një vend tjetër, këto kritere duhet të përshtaten me veçoritë specifike të sistemit universitar). Këto kritere janë përpunuar në bazë të përvojës së fituar në Itali nga studiuesit e AlmaLaurea-s gjatë viteve - dhe për këtë arsye janë rezultat i përpjekjeve të mëdha për të arritur këtë qëllim. Kriteret e përdorura nga AlmaLaurea në Itali janë renditur më poshtë, për të shërbyer si një udhëzues. Sidoqoftë, për partnerët ndërkombëtarë që dëshirojnë të testojnë sondazhin e profilit të të diplomuarëve për herë të parë, rekomandohet të përdorin kritere më të thjeshta duke i përshtatur ato me kontekstin universitar të vendit të tyre. Kriteret e përjashtimit zbatohen në rendin e mëposhtëm: së pari, për të diplomuarit; së dyti, për pyetësorët; së treti, për universitetet.

TE DIPLOMUARIT - Kriteret e përjashtimit

Veçanërisht midis viteve 2001 dhe 2005, universitetet italiane përfshinë disa grupe të veçanta studentësh. Disave prej tyre ju njihet përvoja e tyre profesionale për arsye të përfundimit të diplomës dhe shpesh nuk e ndiqnin fakultetin e tyre, ose pothuajse nuk e njihnin fare. Prandaj, na u desh të mendonim se cilët të diplomuar duhet të përfshihen në profilin e të diplomuarëve. U vendos që të diplomuarit do të përfshiheshin në sondazh, vetëm nëse gjysma e krediteve të kërkuara për përfundimin e diplomës së tyre ishin fituar përmes aktiviteteve edukative të organizuara nga universiteti i tyre. Në të vërtetë, nëse ky kusht nuk do të përmbushej, këta studentë nuk do të shprehnin një vlerësim të besueshëm dhe kuptimplotë të përvojës universitare. Në disa raste, të diplomuarit që i përkasin grupeve të veçanta nuk mund të njihen menjëherë në bazë të të dhënave administrative në dispozicion. Për këtë arsye, janë bërë përpjekje të rëndësishme për të analizuar dhe përcaktuar se cilët parametra të funksionimit duhet të përdoren për t'i njohur ato në mënyrë efektive.

Kështu, sondazhi italian lë jashtë disa grupe "të veçanta" studentësh, përvoja e punës e të cilëve u njoh nga universiteti si aktiviteti i tyre kryesor i të mësuarit dhe i fitoi të paktën gjysmën e krediteve të tyre universitare. Ky është rasti i konventave të posaçme të zbatuara për operatorët shëndetësorë, punonjësit e policisë ose forcave të armatosura, zyrtarët publikë dhe profesionistë të tjerë. Këta të diplomuar, të pranishëm në universitete të ndryshme, rrallë herë plotësojnë pyetësin e anketës AlmaLaurea. Pasi janë zgjedhur të diplomuarit që kanë të drejtë për të marrin pjesë në anketim, zbatohen kriteret e mëtejshme të përjashtimit për pyetësorët.

PYETESORET – Kriteret perjashtuese

Në sondazhin e profilit të të diplomuarëve, pyetësorët mund të përjashtohen në bazë të tre kriterëve kryesorë. Njëra ka të bëjë me plotësinë, një tjetër me besueshmërinë e përgjigjeve dhe e treta ka lidhje me kohën për përfundimin.

Sa i përket plotësisë së përgjigjeve, përdoren dy parametra.

- i) Nëse një i diplomuar ka dhënë informacion për të paktën 3 nga 6 ndryshoret e pyetësorit të cilat konsiderohen si thelbësore për objektivat e profilit të të diplomuarëve: *i) kualifikimet arsimore të prindërve; ii) pjesëmarrja në klasë; iii) përvojat e studimit jashtë vendit; iv) përvojat e punës gjatë studimeve; v) vlerësimi e përgjithshëm i përvojës universitare; vi) synimi për të vazhduar studimet e mëtejshme;* atëherë parametri i parë i plotësisë përmbushet.
- ii) Për secilën pjesë të pyetësorit, duke përjashtuar pjesën e të dhënave personale, llogaritet raporti midis numrit të përgjigjeve të dhëna dhe numrit total të përgjigjeve të kërkuara. Më pas, përcaktohet mesatarja e këtyre raporteve. Nëse mesatarja është $\geq 25\%$, pyetësori plotëson parametrin e dytë të plotësisë.

Nëse të gjithë këta parametra janë të përmbushur, atëherë arrihet besueshmëria e një pyetësori. Kriteret e besueshmërisë përdoren për të kontrolluar nëse një pyetësor është i dyshimtë ose përmban përgjigje të paqëndrueshme. Pyetësori italian përmban 8 grupe pyetjesh: *i) njohuri të gjuhëve të huaja; ii) aftësi kompjuterike; iii) marrëdhëniet me stafin akademik; iv) shërbimet e studentëve dhe kushtet e jetesës në qytetet universitare; v)*

zonat e preferuara të biznesit; vi) aspektet përkatëse për punën e dëshiruar; vii) zonat gjeografike të preferuara për të punuar; viii) llojet e preferuara të kontratave të punës. Një pyetësor konsiderohet i dyshimtë kur ka shumë pak ndryshueshmëri midis përgjigjeve (e njëjta përgjigje është dhënë për të gjithë grupin e pyetjeve), pasi i diplomuari mund të jetë përgjigjur edhe pa lexuar pyetjet (shih Tabelën 1):

Table. 1. Shembull i një grupi përgjigjesh të dyshimta

"A jeni i interesuar të punoni në fushat e mëposhtme të biznesit? (Ju lutem përgjigjuni te gjitha pyetjeve)"

Shembull i "modalitetit të njëjtë të përgjigjes":

Administrim, kontabilitet	Po, patjeter	Me shume po se jo	Me shume jo se po	Jo, aspak
Asistencë teknike	X			
Menaxhim	X			
Financë	X			
Ligjore	X			
Marketing, Komunikim, Marrëdhënie me publikun	X			
Organizim, Planifikim	X			
Burimet njerezore, Rekrutimi, Trajnim	X			
Prodhimi	X			
Kerkimi dhe zhvillimi	X			
Sistemet informuese, EDP	X			
Blerjet	X			
Logjistika, Shperndarja	X			
Sekretari, Çështjet e përgjithshme	X			
Marketing, shitjet	X			

Nëse më pak se pesë grupe përgjigjesh tregojnë ndryshueshmëri të dobët, pyetësoni plotëson kriterin e parë të besueshmërisë.

Një parametër tjetër i besueshmërisë ka të bëjë me mospërputhjet e mundshme midis përgjigjeve të pyetjeve të ngjashme, të cilat mund të gjenden në seksione të ndryshme të pyetësonit. Në pyetësonin italian, janë hasur 4 raste të ndryshme:

- i) mospërputhje në lidhje me përvojën e studimit;
- ii) mospërputhje në lidhje me punën;
- iii) mospërputhje në lidhje me njohjen e gjuhëve të huaja;
- iv) mospërputhje në lidhje me aftësitë kompjuterike.

Një kontroll përputhshmërie është një krahasim i thjeshtë midis përgjigjeve të dhëna nga një i diplomuar në dy pyetje të ngjashme. Nëse këto përgjigje janë në kundërshtim, kjo do të thotë se ka pasur një keqkuptim ose mungesë vëmendjeje gjatë plotësimit të pyetësonit. Nëse gjenden më pak se 2 mospërputhje në një pyetëson, atëherë plotësohet parametri i dytë i besueshmërisë. Në të kundërt, nëse gjenden shumë mospërputhje, besueshmëria e përgjigjeve vihet në dyshim.

Së fundi, kur të gjitha kriteret për plotësinë dhe besueshmërinë përmbushen, zbatohen kriteret më të ndërlikuara zbatohen. Këto kanë të bëjnë me kohën mesatare të shpenzuar për secilën përgjigje.

Falë përvojës së saj shumëvjeçare, AlmaLaurea ka kryer një analizë të kujdesshme dhe ka vërtetuar në mënyrë empirike se pyetësoni nuk mund të përpilohet saktë nëse koha mesatare e shpenzuar për secilën pyetje është më pak se 4 sekonda.

Për ta përmbledhur, nëse një pyetëson plotëson tre grupet e parametrave (plotësia, besueshmëria dhe koha e kaluar në pyetëson), ai mund të përdoret për qëllimin e anketimit të Profilit të Maturantëve duke u përfshirë në analizë.

UNIVERSITETET– Kriteri i përjashtimit

Duke marrë të mirëqënë që një universitet ka mbledhur me sukses të dhëna administrative për të gjithë të diplomuarit e tij, ai mund të përfshihet në studimin e Profilit

të Maturantëve nëse ka një shkallë të lartë të plotësimit të pyetësorëve. Kjo normë nuk ndikohet nga të diplomuarit të cilët, në bazë të kriterëve të përjashtimit, rezultojnë jo në përputhje me anketën.

Shkalla e pyetësorëve të plotësuar është raporti midis numrit të pyetësorëve të cilët mund të përdoren për anketim dhe numrit të përgjithshëm të të diplomuarëve. Nëse norma është 50% ose më shumë, universiteti përfshihet në sondazh. Përndryshe, nuk merret parasysh. Ky kriter i fundit është i rëndësishëm në rastin e sondazhit italian, i cili përfshin pothuajse të gjithë universitetet italiane me përqindje shumë të larta të pyetësorëve të plotësuar (mbi 90%). Sidoqoftë, ky kriter nuk ka shumë rëndësi në sondazhet pilot të cilat përfshijnë vetëm pak universitete.

I.6 Pastrimi i bazës së të dhënave dhe vlerësimi i përfaqësueshmërisë

A janë mbledhur të gjithë ose pjesa më e madhe e pyetësorëve?

Ndër universitetet italiane që janë pjesë e AlmaLaurea, jo gjithmonë të gjitha fakultetet kanë arritur të mbledhin pyetësorë nga të gjithë të diplomuarit e tyre - ose të paktën një përqindje e mirë e tyre. Ndonjëherë, universiteti i gjithë në tërësi ose fakultete të vetme nuk kanë arritur ta bëjnë këtë. Për të trajtuar këtë çështje, një sektor specifik i AlmaLaurea monitoron vazhdimisht shkallën e pyetësorëve të plotësuar për secilin universitet dhe ndërvepron me zyrat administrative për të gjetur-dhe ndoshta zgjidhur-probleme të cilat mund të nxiten nga shkaqe të ndryshme.

Në përgjithësi, pjesëmarrja në sondazh rritet kur, brenda një fakulteti, studentët janë të vetëdijshëm se pyetësori është një mjet për të vlerësuar përvojën e tyre universitare, por gjithashtu punon si një CV e cila mund t'i ndihmojë ata të gjejnë një punë. Në veçanti, të diplomuarit të cilët tashmë kanë një punë ose nuk kanë ndërmend të kërkojnë menjëherë për të, gjithashtu u kërkohet të plotësojnë pyetësorin, në mënyrë që të japin mendimet e tyre mbi degën që sapo kanë përfunduar.

Tre herë në vit - në fund të çdo sesi diplomimi - AlmaLaurea komunikon me të gjithë të diplomuarit që nuk e kanë plotësuar ende pyetësorin, duke i ftuar ata ta bëjnë këtë (përveç atyre të diplomuarve që kanë deklaruar shprehimisht se nuk dëshirojnë të jenë

pjesë e bazës së të dhënave). Në disa universitete, kjo ka çuar në një rritje të konsiderueshme të numrit të pyetësorëve të mbledhur.

A është plotësuar pyetësi plotësisht?

Përveç çështjes së të diplomuarëve që nuk e plotësojnë pyetësin, disa prej tyre mund ta bëjnë këtë vetëm pjesërisht ose në një mënyrë jo të besueshme. Ndonjëherë, disa seksione nuk janë përfunduar, pa ndonjë arsye të përcaktuar. Të gjitha këto situata duhet të vëzhgohen. Në përgjithësi, këto pyetësorë nuk merren parasysh në sondazh, por vetëm në raportin e rezultateve.

Kontrolli nëse pyetësi është i qartë dhe i qëndrueshëm

Kontrolli nëse pyetësi është i qartë dhe i qëndrueshëm është detyra më e vështirë kur vlerësoni një pyetësor. Ndonjëherë, të intervistuarit nuk i ndjekin rregullat. Mund të ndodhë, për shembull, që ata të zgjedhin dy përgjigje kur u kërkohet të zgjedhin vetëm një (një gabim në programimin e pyetësit), ose që ata t'i përgjigjen një pyetjeje kur nuk duhet - sepse nuk marrin parasysh pyetjen përkatëse të filtrit - ose që ata zgjedhin opsionin 'Tjetër' pa shtuar asnjë informacion në hapësirën përkatëse.

A e ka marrë i intervistuari pyetësin seriozisht?

Nuk është e lehtë të shpjegosh se si mund të vlerësosh nëse një pyetësor është plotësuar në mënyrë serioze. Për shembull, kur pyetjet duhet të përgjigjen me një rezultat midis 1 dhe 4, mund të supozohet se mungesa e një grupi të qartë skematik të përgjigjeve (e njëjta përgjigje për të gjithë grupin e pyetjeve) sugjeron seriozitet. Përveç kësaj, mund të ndodhë që disa të diplomuar të japin qëllimisht përgjigje të pakuptimta. Prandaj rekomandohet që të keni një ide të përgjithshme të veçorive të cilat mund të sugjerojnë që pyetësi nuk është marrë seriozisht. Në çdo rast, kjo çështje është e mundur të vlerësohet në mënyrë sistematike vetëm gjatë analizës së të dhënave.

Procedurat statistikore.

Pasi të keni kontrolluar pyetësorët dhe të keni renditur rastet e përgjigjeve që mungojnë (për shembull, kur një i intervistuar nuk u përgjigjet pyetjeve të veçanta) si dhe rastet që

mungojnë (për shembull, kur të dhënat nuk janë të disponueshme) dhe pasi të keni vendosur nëse do t'i përfshini ato në sondazh apo jo, analiza e të dhënave mund të fillojë. Në këtë fazë, duhet të përdoret një program statistikor (SPSS, SAS, Stata ose të tjera). Si fillim, duhet të kryhen veprime të thjeshta statistikore për të kryer një analizë përshkruese të rezultateve kryesore (frekuencat dhe tabelat me përqindje, bazuar në variablat e shqyrtuara).

Tabelat e korrelacionit janë të dobishme për të gjetur një marrëdhënie të mundshme midis dy ndryshoreve - një ndryshore të pavarur dhe një ndryshore të varur.

Eshtë e qartë se mund të kryhen lloje të ndryshme analizash në varësi të llojit të variablave në shqyrtim. Sa i përket variablave sasiorë, matjet përmbledhëse mund të përdoren, të tilla si mesatarja dhe moda- të cilat janë shumë intuitive dhe lehtësojnë interpretimin e të dhënave. Në mënyrë të ngjashme, matjet distanciore - të tilla si standardi i devijimit ose varianca - mund të përdoren për të analizuar disa ndryshore. Sa i përket variablave atributive, tabelat mund të përdoren si fillim si mjet i dobishëm për të përmbledhur karakteristikat kryesore; dhe më vonë, tabelat e paparashikuara - ose tabelat kryq - mund të përdoren për të shfaqur frekuencat që lidhen me dy ndryshore kategorike në të njëjtën kohë (vlera absolute).

Për një studim më të thelluar, pas analizës së parë përshkruese të karakteristikave kryesore, mund të kryhet një analizë statistikore me shumë ndryshore. Kjo mund të përdoret, për shembull, për të përcaktuar ndikimin e disa ndryshoreve mbi të tjerat dhe korrelacionin midis ndryshoreve të ndryshme. Analizat me shumë ndryshore duhet të interpretohen me kujdes dhe me ndihmën e specialistëve.

I.7 Shfaqja e rezultateve në grafik

Prezantimi dhe shpërndarja e rezultateve të analizave statistikore në mënyrë efektive është një hap tjetër vendimtar në këtë proces. Në të vërtetë, saktësia statistikore dhe një bazë të dhënash e pastër nuk janë të mjaftueshme për të garantuar një analizë të mirë të të dhënave. Rezultatet kryesore duhet të përmbliidhen në grafike dhe tabela të cilat mund t'i transmetojnë ato qartësisht për publikun e gjerë dhe jo vetëm për specialistët. Një tabelë jo e plotë apo e paqartë ose një komunikim i dobët i rezultateve mund të rrezikojë të gjithë sondazhin.

Prandaj është e rëndësishme që të shpenzohen disa minuta për të parë tiparet e paraqitjeve të mira grafike. Këtu, vëmendja do të përqendrohet në paraqitjen e rezultateve të analizave përshkruese (analiza univariate, bivariate ose multivariate).

Rezultatet mund të përshkruhen duke përdorur tabela ose grafikë. Ajo që është e rëndësishme është që tabela/grafiku dhe titulli i saj të jenë vetë-shpjeguese. Me fjalë të tjera, ato duhet të përfshijnë të gjithë elementët e nevojshëm për të interpretuar të dhënat, në mënyrë që lexuesi t'i kuptojë pa pasur nevojë të mbështetet në tekstin shoqërues. Si për grafikët ashtu edhe për tabelat, titulli është shumë i rëndësishëm dhe duhet të komunikojë:

- i) temën e analizës;
- ii) variablat e shqyrtuara;
- iii) llojin e analizës statistikore së kryer.

Shfaqja e rezultateve në një tabelë

Nje tabelë e projektuar në mënyrë të mirfilltë duhet të jetë:

- i) **efikas** (duhet të kushtojë sa më pak të jetë e mundur)
- ii) **gjithëpërfshirës** (duhet të përmbajë të gjithë informacionin e kërkuar për të kuptuar saktë të dhënat)
- iii) **e përshtatshme** (duhet të jetë në përputhje me qëllimet e sondazhit)

Me fjalë të tjera, çdo tabelë duhet të përmbushë të ashtuquajturin parim të faljes-vetëm informacioni i nevojshëm për të kuptuar vetë tabelën duhet të shfaqet, pasi një tepricë e shifrave mund të ngatërrojë lexuesin. Krahasuar me grafiket, tabelat lejojnë shfaqjen e një sasive më të madhe informacioni.

Shfaqja e rezultateve ne grafikë

Paraqitjet grafike janë mjete shumë efikase për të ndihmuar lexuesit të kuptojnë të dhënat. Zakonisht, grafiket përmbajnë pak informacion të ngjeshur dhe nuk shtojnë asnjë detaj, në krahasim me tabelat. Sidoqoftë, grafikët janë qartësisht të lexueshëm dhe, gjithashtu, ato janë të lehta për t'u kuptuar për publikun e gjerë, edhe me pak njohuri statistikore.

Për të përgatitur një grafik në mënyrë korrekte, duhet të merren parasysh aspektet e mëposhtme.

- i) **Shkalla e akseve**, pasi çdo ndryshim i shkallës do të ndryshonte ndjeshëm perceptimin vizual të lexuesit, duke minimizuar ose shtuar diferencat e vlerës së raportuar në tabelë.
- ii) **Renditja e kolonave në bazë të një përgjigjeje të caktuar** - nëse dallimet midis të intervistuarve meshkuj dhe femra do duhet të theksohen, për shembull, kolonat e tabelës mund të renditen në bazë të një lloji përgjigjeje, pasi kjo ndihmon në evidentimin e dallimeve kryesore midis dy grupeve.
- iii) **Zgjedhja e ngjyrave për të përfaqësuar përgjigje të ndryshme** brenda secilës ndryshore. Një ndikim i caktuar vizual është i rëndësishëm kur shfaqen variablat e shkallës. Për shembull, kur paraqet një reagim për një shërbim specifik ose vlerësimin e përgjithshëm të përvojës universitare, duhet të përdoret një shkallë ngjyrash, duke filluar nga nuancat e kuqe të ngrohta deri në nuancat e ftohta jeshile (nuancat e kuqe për reagimet negative, portokalli/e verdha për rezultatet e ndërmjetme dhe nuanca jeshile për reagime pozitive). Kjo vlen edhe për rastet kur përgjigjet e mundshme kanë një renditje të natyrshme nga poshtë lartë-për shembull, në lidhje me kualifikimet arsimore të prindërve. Këtu, një ngjyrë mund të përdoret në nuancat e saj të ndryshme - për shembull, duke u

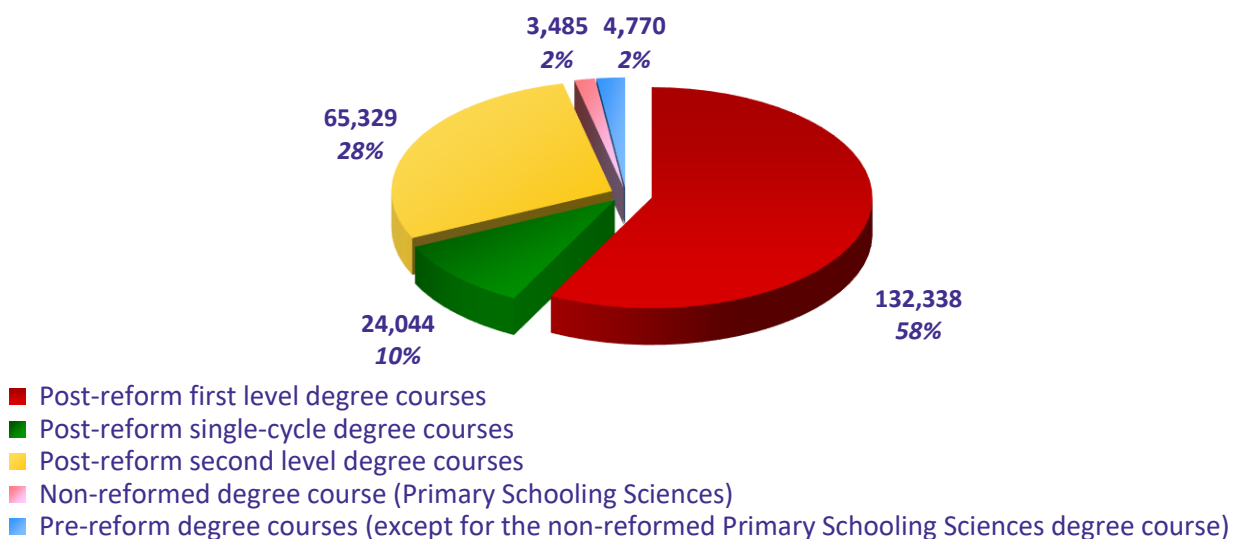
zbehur gradualisht nga bluja e errët në blu e lehtë - në mënyrë që të pasqyrojë rendin e natyrshëm të përgjigjeve të mundshme.

- iv) **Zgjedhja e titullit të grafikut**, duhet të përfshijë – ne disa rreshta – subjektin e analizës, variablat e shqyrtuara dhe tipin e analizës statistikore që është zbatuar.

Një tipar i rëndësishëm i grafikëve është mundësia për përzgjedhjen dhe nxjerrjen në pah të informacionit kryesor (dhe gjithashtu më të rëndësishmit) të paraqitur në një tabelë. Meqenëse një grafik nuk mund të përmbajë të gjitha vlerat e paraqitura në një tabelë, duhet të zgjidhen gjithmonë të dhënat më të rëndësishme, në mënyrë që të prodhohet një paraqitje grafike e thjeshtë dhe e shpejtë. Analizat univariate, bivariate ose multivariate kanë paraqitje të ndryshme grafike. Meqenëse ato janë lehtësisht të lexueshëm, grafiket përdoren për të nxjerrë në pah tiparet kryesore të popullatës së analizuar.

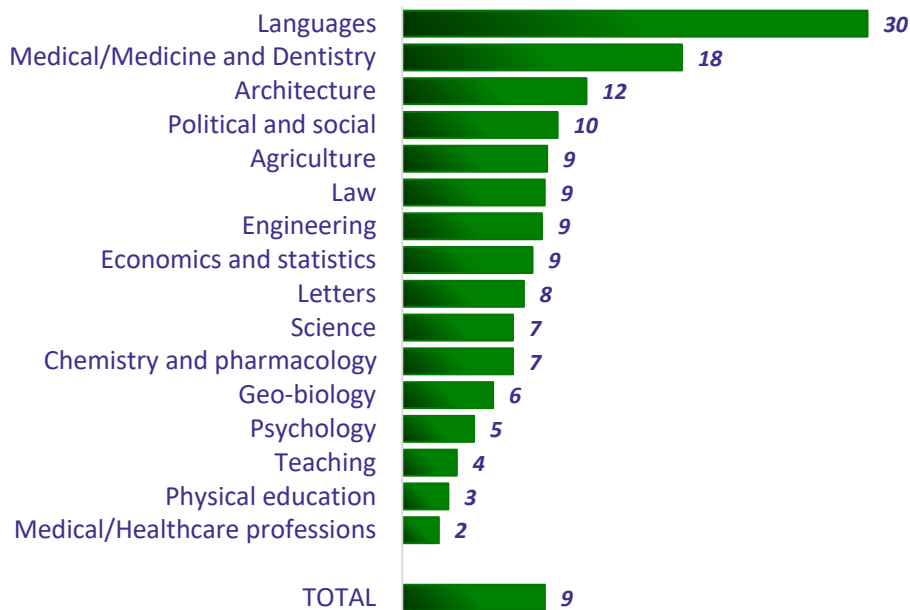
Pie charts -përdoren për të siguruar një pasqyrë të situatës (shikoni fig. 2):

Fig. 2 – Të diplomuarit sipas llojit të lëndës

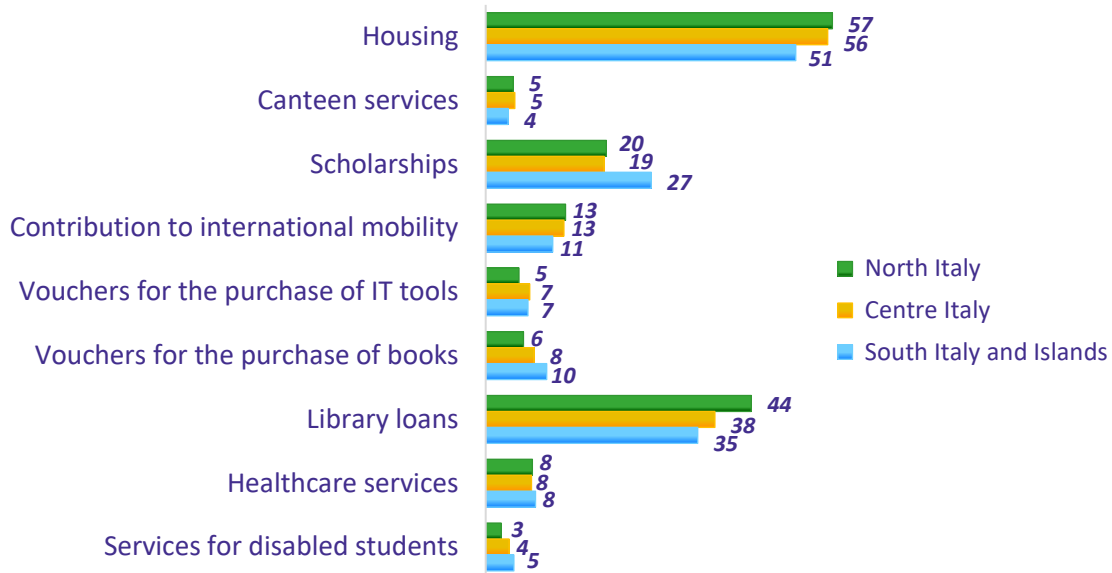
Simple bar charts - përdoren për të prezantuar shpërndarjet e frekuencave në vlera ose përqindje absolute (fig. 3):

Fig. 3 - Përqindja e të diplomuarëve që kanë fituar përvoja studimore jashtë vendit përmes programeve të BE -së, sipas fushës së lëndës së diplomës

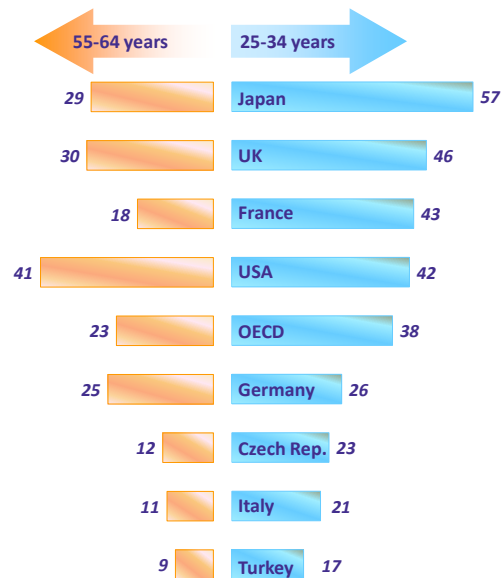
Grafikët e grupuar ose të dyanshëm përdoren shpesh për të krahasuar se si e njëjta ndryshore është e shpërndarë në popullata të ndryshme. Figura 4 është një shembull i një diagrami të grupuar me shirita, i cili tregon shpërndarjen e të diplomuarëve që përfituan nga shërbimet mbështetëse të studentëve, të ndarë në bazë të vendndodhjes gjeografike të universitetit të tyre.

Fig. 4 – Përqindja e të diplomuarve që përfituan nga shërbimet mbështetëse të studentëve, sipas vendndodhjes gjeografike të universitetit

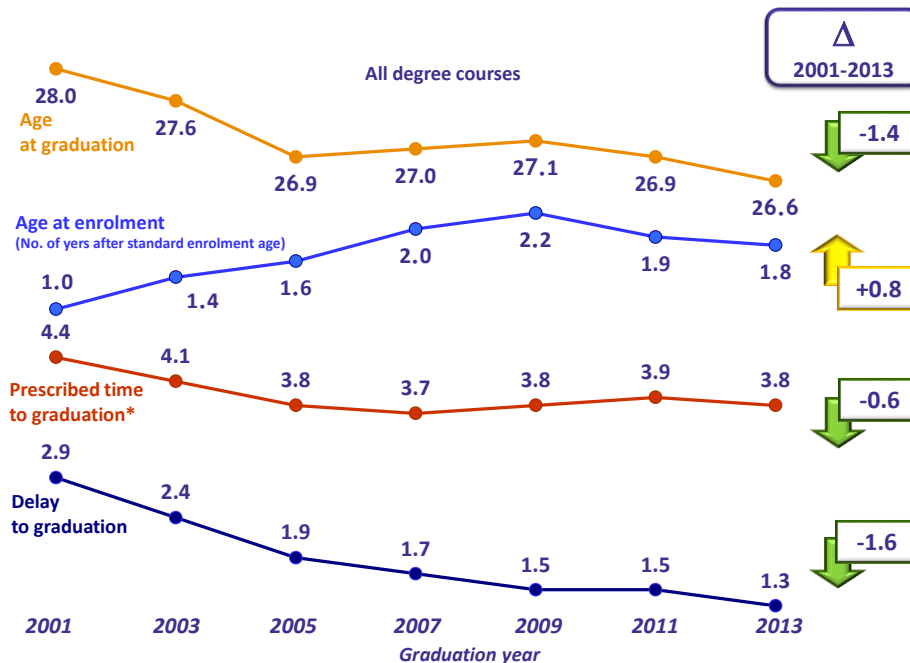
Grafikët e dyanshëm të shiritave (shiko figurën 5) mund të shfaqin, për shembull, shpërndarjen e popullsisë me arsim të lartë ndër grupmosha dhe vende të ndryshme. Ky lloj grafiku është efektiv sepse shfaq menjëherë ndryshimet midis dy grupeve të ndryshme. Shifrat mund të vendosen në një rend rritës/zbritës bazuar në njërin nga dy aspektet (në këtë rast, të dhënat u shfaqën në mënyrë zbritëse në lidhje me grupmoshën 25-34 vjeç). Kjo është një mënyrë efektive për të nxjerrë në pah dallimet midis dy grupeve në shqyrtim.

Fig. 5 – Popullsia me arsim të lartë, sipas grupmoshës (vlerat në përqindje)

Grafikët e linjës së thyer përdoren për të shfaqur zhvillimin e një fenomeni me kalimin e kohës (shiko fig. 6).

Fig. 6 – Mosha e diplomimit - përbërësit (vlerat mesatare)

* 5 instead of 2 years for single-cycle degree courses.

PJESA II:

REKOMANDIMET METODOLOGJIKE

PER NDJEKJEN E TE DIPLOMUAREVE

II.1 Hyrje

Çështja globale e punësimit dhe sektori i punës po transformohen shumë shpejt, dhe treguesit që lidhen me këto tendenca pritet të rritet edhe më shumë pas pandemisë COVID-19. Shumica e vendeve të punës do të zhduken deri në vitin 2040 dhe do të zëvendësohen me të reja. Kërkesa për njerëz shumë të aftë dhe për ata të angazhuar në shoqëri ka gjithminë një trend rritës. Axhenda e Re Strategjike e BE-së 2019-2024 kërkon të rrisë investimet në arsim dhe aftësi dhe duhet të mbështetet nga një hapësirë e vetme evropiane e të mësuarit siç parashikohet në Zonën Evropiane të Arsimit deri në vitin 2025. Për të arritur këtë objektiv, ka nevojë për një përmirësim të disponueshmërisë së të dhënave, në mënyrë që të mund të ndihmohen politikëbërësit në adresimin e sfidave të arsimit të lartë, siç përshkruhet në Agjendën e rinovuar të BE -së për Arsimin e Lartë (KE 2017).

Sondazhet në lidhje me statusin e punësimit të të diplomuarëve bëhen gjithnjë e më të rëndësishme për shumë vende dhe rajone me synimin për të ndërtuar terrenin për një kërkim Europianë të diplomuarish të gjerë dhe të qëndrueshëm.

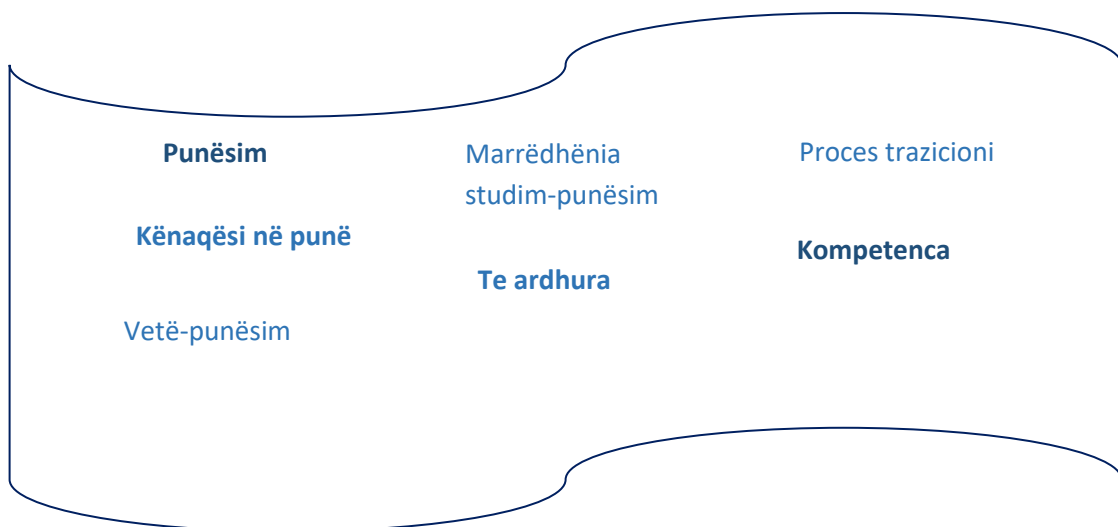
Punësueshmëria e të diplomuarëve që lënë arsimin dhe trajnimin është një çështje e shumë vendeve. Në këtë kontekst, siç nënvizon edhe Bashkimi Evropian, "aftësitë janë një rrugë drejt punësimit dhe mirëqënies. Me aftësitë e duhura, njerëzit janë të pajisur për punë me cilësi të mirë dhe mund të përmbushin potencialin e tyre si qytetarë të sigurt dhe aktivë. Në një ekonomi globale që ndryshon me shpejtësi, aftësitë do të përcaktojnë kryesisht konkurrencën dhe kapacitetin për të nxitur inovacionin. Ato janë një faktor tërheqës për investime dhe një katalizator në rrethin vicioz të krijimit dhe rritjes së vendeve të punës. Ato janë mjet kyç për kohezionin shoqëror "(KE, 2016).

Pra, institucionet e arsimit të lartë synojnë të pajisin studentët e tyre me kompetencat e kërkuara për të hyrë me sukses në një treg pune dhe për të ruajtur punësueshmërinë e tyre gjatë gjithë jetës së tyre të punës. Çdo vend, pret që të diplomuarit e arsimit të lartë të japin një impuls pozitiv për ekonominë dhe shoqërinë në drejtim të inovacionit, kreativitetit dhe sipërmarrjes.

Nevoja për të investuar në arsim dhe trajnim paraqet një kërkesë vendimtare në ruajtjen dhe përmirësimin e aftësive të vendosura në popullsinë e vendit Hapi më i rëndësishëm për arritjen e këtyre qëllimeve është disponueshmëria e të dhënave cilësore që lejojnë përfundime dhe rekomandime në një perspektivë krahasuese. Të dhëna të tilla do të ndihmojnë sektorin të ketë një pamje të gjerë të aspekteve si dhe të rezultateve të arsimit të lartë, të tilla si papunësia, cilësia e përputhjes arsim-punë, zhvillimi dhe perspektiva e karrierës, aftësitë dhe kompetencat, përvojat ndërkombëtare të të diplomuarve, etj.

Shqipëria përballlet me të njëjtat probleme dhe sfida, dhe projekti GRADUA mund të jetë një kontribut i rëndësishëm për iniciativat e ardhshme në studimin e gjurmimit të të diplomuarëve, duke përdorur platformën Gradua si një bazë për sondazhet.

Sondazhi i përgjithshëm pilot në universitetet që janë pjesë e platformës GRADUA mund të përfshijë sondazhe të të gjitha llojeve për të diplomuarit e arsimit të lartë, në vite të ndryshme pas diplomimit të tyre. Një studim i tillë mund të analizojë treguesit kryesorë siç janë statusi i punësimit të të diplomuarve (shkalla e punësimit/papunësisë), karakteristikat e punësimit të punës kryesore, etj. Të dhënat do të lejojnë lloje të ndryshme të analizës, deri tani të pamundura në sondazhet ekzistuese të diplomuarëve: raport i vetëm që përfshin organizata të ndryshme të arsimit të lartë, përvoja arsimore e të cilave çojnë në rezultatet më të mira në tregun e punës, etj.

II.2 Sondazhi i mundshëm pilot i GRADUA mbi statusin e punësimit

Sondazhi i statusit të punësimit mund të përfaqësojë një qasje të re për të analizuar statusin e punësimit të të diplomuarve. Sondazhi pilot duhet të zbatohet në ato universitete që janë pjesë e platformës Gradua (të organizuara në RASH).

Një nga pyetjet e para për zbatimin e sondazhit të statusit të punësimit në Shqipëri është nëse do duhet të përdoren sondazhe apo të dhëna administrative. Një sondazh është e vështirë të mund të bazohet vetëm në të dhëna administrative. Karriera e të diplomuarve mund të gjurmohet duke kombinuar të dhënat nga administratat e universiteteve me kufizimet tipike të privatësisë dhe të sigurimeve shoqërore të të dhënave. Kryesisht kjo është për shkak të rregulloreve për mbrojtjen e të dhënave dhe/ose sepse mungojnë ndryshoret e nevojshëm për të kombinuar burimet e ndryshme. Disa ndryshore të tilla si aftësitë dhe kompetencat, statusi i punësimit, të ardhurat, etj. nuk mund të sigurohen nga të dhënat administrative të secilit universitet.

Anketat online rekomandohen si metoda e anketimit që do të përdoret nga të gjitha organizatat pjesëmarrëse të Arsimit të Lartë pasi lehtësojnë mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave, duke paraqitur kështu metodën më efektive në kosto. Një larmishmëri metodash, mjetesh ose programesh të anketimit duhet të shmangen në mënyrë që të mos dëmtohet krahasueshmëria e të dhënave.

Rekomandimet për hartimin e një studimi për të diplomuarit shqiptarë duhet të mbulojnë tre dimensionet e mëposhtme: Mbulimi institucional, mbulimi i gradës dhe koha e vëzhgimit:

- ✓ Mbulimi institucional: konsorciumi duhet të pajtohet njëzëri me mbulimin e të diplomuarve nga universitetet e përfshira.
- ✓ Mbulimi i gradës: sipas palëve të interesuara, të diplomuarit nga niveli Bachelor ose niveli ekuivalent dhe Master ose niveli ekuivalent formojnë grupin bazë të të diplomuarve që do të mbulojnë. Nëse shihen orientimet e Klasifikimit Standard Ndërkombëtar të Arsimit (ISCED), shumica e palëve të interesuara rekomandojnë përfshirjen e të gjitha orientimeve në sondazh.

- ✓ Koha e vëzhgimit: koha e vëzhgimit (të parë) sipas palëve të interesuara duhet të jetë afërsisht 24-36 muaj pas diplomimit. Time of observation: the time of (first) observation according to the stakeholders should be approximately 24-36 months after graduation.

II.2.1 Përkufizimi i grupit të synuar

Një përcaktim i qartë i grupit të synuar (të diplomuarve) është thelbësor. Grupi i synuar duhet të përcaktohet si më poshtë:

- Të diplomuarët nga viti akademik XXXX. Duke qenë se sondazhi pilot do të zhvillohet në pjesën e dytë të vitit XXXX + 24-36 muaj, raporti mbulon, pra, të diplomuarit në 2-3 vjet pas diplomimit.

Sondazhi pilot duhet të përfshijë të gjithë të diplomuarit në bazë të klasifikimit të Arsimit të Lartë Shqiptar (bachelor, master, diplomë e asociuar).

- Të diplomuarit nuk përcaktohen sipas vendlindjes ose vendbanimit, por nga qyteti në të cilin ata janë diplomuar nga një program i arsimit të lartë në vitin akademik XXXX.
- Në parim, të gjitha institucionet e përfshira në iniciativën GRADUA ofrojnë programe në nivelin bachelor, master dhe atë të asociuar.

II.2.2 Temat

Studimi pilot mbulon këto tema kryesore: statusin e punësimit, karakteristikat e punës, sektorin e aktivitetit të punës, kënaqësinë në punë, të ardhurat, etj.

II.2.3 Metodatat e anketimit

Sondazhi pilot do të jetë një sondazh online. Konsorciumi mund të japë sugjerimet dhe rekomandimet për pyetëtorin bazuar në përvojën e Konsorciumit AlmaLaurea

Interuniversity në nivelin Italian. Partnerët shqiptarë do të vendosin se si dhe ku do të zhvillojnë mbledhjet e të dhënave në Shqipëri.

II.2.4 Madhesia e mostres, norma e kthimit

Strategjia e saktë e marrjes së mostrave do të përcaktohet nga konsorciumi në bashkëpunim të ngushtë me partnerët e përfshirë (duke marrë në konsideratë karakteristikat e organizatës specifike) të cilët do të përpiqen për një numër minimal të anketuarve që japin rezultate të besueshme për gjini të ndryshme, moshë, sfond socio-ekonomik dhe fushë të gjerë të grupeve studimore.

II.2.5 Variablat kryesore te ndarjes

Përgjatë këtij raporti, rezultatet do të paraqiten veçanërisht në katër variabla kryesore të ndarë në lidhje me programin e arsimit të lartë nga i cili janë diplomuar:

- ✓ Norma e punesimit
- ✓ Gjinia
- ✓ Master (Niveli-MA) ndaj Bachelor (Niveli-BA)
- ✓ Fusha e studimit

Në lidhje me fushën e studimit, për të garantuar rezultate të besueshme dhe të krahasueshme midis nëntë universiteteve pilot, sugjerohet të dallohen 5 fusha të gjera studimi:

- ✓ Edukimi, Artet dhe Shkencat Humane
- ✓ Shkencat Socialet dhe Gazetari.
- ✓ Biznes, Administrim, Ligj dhe Sherbime
- ✓ Shkencat naturore (përfshirë Matematikën) dhe Shendetit
- ✓ Teknologji dhe Inxhinieri

Shtojca 2.1 i këtij kapitulli tregon programet e ngushta të Klasifikimit Standard Ndërkombëtar të Arsimit (ISCED-F) të grumbulluara në këto pesë fusha të gjera studimi.

Shtojca 2.1: Fushat e studimit - Grupimi

Arsimi, artet dhe shkencat humane	Shkencat shoqërore dhe gazetaria	Biznes, administrim, ligj dhe Shërbime	Shkencat natyrore (përfshirë matematikën) dhe Shëndeti	Teknologji dhe Inxhinieri
Literatura dhe numërimi	Shkencat shoqërore dhe të sjelljes	Biznes dhe administrim	Shkencat natyrore, matematika dhe Statistika (nuk specifikohen)	Teknologjitë e Informacionit dhe Komunikimit (TIK)
Arsimi	Gazetaria dhe informacioni	Ligji	Shkencat biologjike dhe të lidhura me to	Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë informacionin dhe komunikimin
Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë Arsimin	Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë shkencat shoqërore, gazetarinë	Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë Biznes, Administrim	Mjedisi	Inxhinieri, prodhim dhe ndërtim (nuk specifikohet)
Arte		Sherbime (te paspicifikuara)	Shkencat fizike	Inxhinieri dhe shkembime inxhinierike
Shkencat humane		Sherbimet personale	Matematika dhe Statistika	Prodhim dhe përpunim
Gjuhët		Higjenë dhe shërbimet profesionale shëndetësore	Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë shkencat natyrore, matematikën	Arkitekturë dhe ndërtim
Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që		Sherbimet e sigurimit	Shkencat natyrore, matematika dhe statistika (të tjera)	Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që

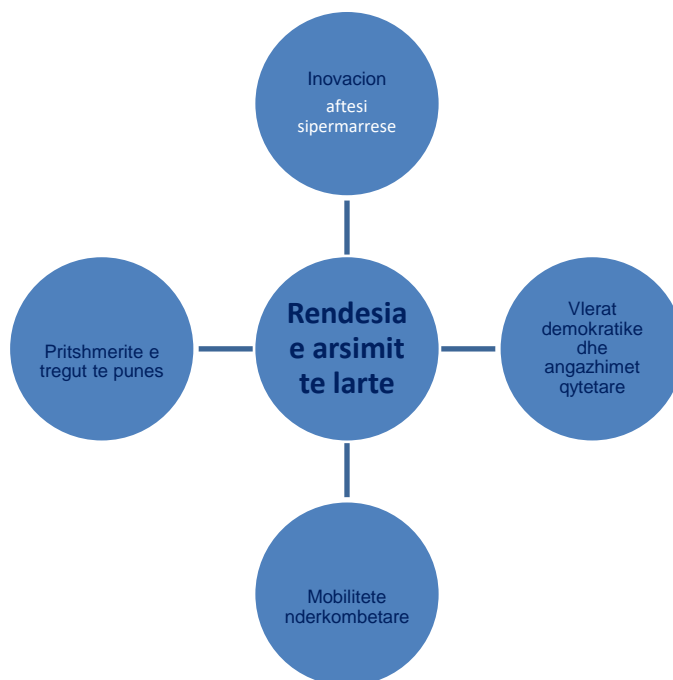
përfshijnë artet dhe shkencat humane				përfshijnë Inxhinieri, prodhim
Arte dhe shkenca humane (të tjera)		Sherbimet e transportit	Agrikulturë	
		Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë Shërbimet	Pylltari	
			Peshkimi	
			Veterinari	
			Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë Bujqësinë, Pylltarinë,	
			Bujqësia, pylltaria, peshkimit dhe veterinarisë (të tjera)	
			Shendetit	
			Mirëqenie	
			Programet dhe kualifikimet ndërdisiplinore që përfshijnë shëndetin dhe mirëqenien	

II.3 Karakteristikat e pritshme të arsimit të lartë shqiptar në një perspektivë krahasuese

Në këtë paragraf, paraqiten tiparet bazë të pritshme të arsimit të lartë shqiptar. Në nivel ndërkombëtar, institucionet e arsimit të lartë priten të jenë në gjëndje të pajisin të diplomuarit me aftësitë dhe kompetencat e nevojshme për të hyrë me sukses në një treg pune dhe për të ruajtur punësueshmërinë e tyre. Të diplomuarit nga arsimit i lartë priten të japin një impuls pozitiv dhe të shpejtë në ekonominë dhe shoqëritë duke iu qasur krijimtarisë, inovacionit dhe sipërmarrjes. Gjithashtu, arsimit i lartë duhet të promovojë qytetarinë e angazhuar dhe vlerat demokratike (tolerancën, hapjen dhe të menduarit kritik). Arsimit i lartë po i kërkohet gjithnjë e më shumë që të rrisë transparencën e tij, në mënyrë që të rrisë aftësinë e të rinjve për të bërë zgjedhje arsimore efektive, si dhe të promovojë lëvizshmërinë ndërkombëtare. Sektori i arsimit të lartë shqiptar u rrit ndjeshëm përsa i përket lëvizshmërisë së tij ndërkombëtare gjatë viteve të fundit. Lëvizshmëria synon të shtojë mirëkuptimin ndërkulturor, por gjithashtu të zgjerojë kompetencat dhe mundësitë më të mira pune për të diplomuarit.

Sugjerohet, për të rritur rëndësinë individuale dhe shoqërore të arsimit të lartë, të merren parasysh katër dimensione kryesore. Në nivel Europian, për shembull, qëllimet më të rëndësishme të agjendës politike të formuluar nga politikëbërësit europianë në nivel kombëtar dhe atë Europian përfaqësohen nga:

- i. Inovacioni, sipërmarrja dhe aftësitë e duhura (aftësitë krijuese dhe sipërmarrëse, ekspertiza profesionale, aftësitë transversale, etj);
- ii. Pritshmëritë e tregut të punës (kalimi i suksesshëm në tregun e punës, punësimi i duhur, mirëqenia, zhvillimi i karrierës, etj.),
- iii. Lëvizshmëria ndërkombëtare gjatë dhe pas studimeve;
- iv. Vlerat demokratike dhe qytetaria e angazhuar (të menduarit kritik, toleranca, qëndrimet ndaj demokracisë, pjesëmarrja politike, angazhimi qytetar, etj.).

Këto dimensione reflektojnë mënyra vendimtare në të cilat arsimit i lartë kontribuon në ekonomi dhe shoqëri më të mira. Ato janë të ndërlidhura, në kuptimin që ata mund të përforcojnë reciprokisht njëri -tjetrin dhe jo vetëm: gjithashtu ato mund të konkurrojnë me njëri -tjetrin. Për shembull, të menduarit kritik kontribuon në inovacion dhe krijimtari; mund të përfaqësojë gjithashtu një shtyllë kryesore të vlerave demokratike dhe angazhimit qytetar, si dhe një kontribut të rëndësishëm për të rritur punësueshmërinë. Gjatë viteve të fundit, për shkak të globalizimit dhe përparimit në komunikim dhe transport, lëvizshmëria ndërkombëtare shpesh perceptohet si përmirësim i shpërndarjes së punës së kualifikuar, rritja e mundësive individuale të tregut të punës, rritja e njohurive dhe tolerancës ndërkulturore dhe promovimi i përhapjes së inovacioneve dhe krijimtarisë.

Përgjatë raportit të Statusit të Punësimit të të Diplomuarëve, dimensionet e ndryshme të arsimit të lartë do të diskutohen në kapituj të veçantë në detaje. Në hapin e parë, jepet një përmbledhje e këtyre dimensioneve të ndryshme duke adresuar shkallën në të cilën të diplomuarit e arsimit të lartë, në nëntë universitetet pilot, raportojnë se programet e tyre të studimit u siguruan atyre një bazë të mirë për tregun e punës.

II.4 Konkluzione

Në të gjitha vendet, sektorit të arsimit të lartë i është dhënë detyra për të përgatitur studentët për jetën. Kjo detyrë lidhet me dimensione të ndryshme, të tilla si një hyrje e mirë në tregun e punës, punësimi i të diplomuarve afatgjatë, aftësitë e trajtimit (të kërkuara në një kontekst ndërkombëtar dhe tregu dinamik të punës), si dhe promovimi i angazhimit qytetar dhe vlerave demokratike. Baza e ofruar për mësim të mëtejshëm është shumë e rëndësishme, pasi të diplomuarit gjatë gjithë rrugës dhe përvojës së tyre të punësimit do të ballafaqohen me sfida që kërkojnë aftësi të reja ose me ndryshime në tregun e punës duke i bërë kështu aftësitë e tyre të fituara më parë të vjetëruara. Një aspekt shtesë që duhet marrë parasysh, përfaqësohet nga baza e ofruar nga programi i studimit të arsimit të lartë për të fituar aftësi menaxheriale, sipërmarrëse dhe/ose udhëheqëse. Sipërmarrësit shihen si shtylla kurrizore e tregut aktual dhe të ardhshëm të punës. Aftësitë sipërmarrëse nuk janë të rëndësishme vetëm për sipërmarrësit, por edhe për ata që punësohen nga kompanitë sepse ju mundëson atyre të shohin përtej kufijve tradicionalë të punës së tyre dhe të ofrojnë zgjidhje krijuese. Pra, është e një rëndësie vendimtare për sistemin e arsimit të lartë të shikojë qasjet që stimulojnë bazën e ofruar për studentët në lidhje me aftësitë sipërmarrëse. Deri në çfarë mase është e lidhur si dhe vlerësimi i përvojës akademike, pyetëtori GRADUA i zhvilluar në kuadër të Projektit Erasmus+ i zbatuar në Shqipëri me 9 universitete pilot, mund të përfaqësojë një bazë të rëndësishme për studime të mëtejshme.

Referencat

AlmaLaurea Interuniversity Consortium (AlmaLaurea). (2020). Methodological notes to the online database:

https://www.almalaurea.it/sites/almalaurea.it/files/docs/universita/occupazione/occupazione18/note-occupazione2019_en.pdf

European Commission (EC). (2013). The skill mismatch challenge in Europe, in (European Commission, ed., 2013a), Employment and social developments in Europe 2012, Chapter 6, pp. 351–394, Brussels: European Union:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%205571%202013%20ADD%209/EN/pdf>

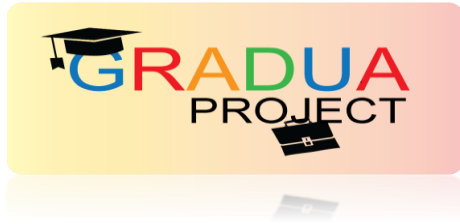
European Commission (EC). (2016). A New Skills Agenda for Europe. Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness, Communication from 175 the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels: European Union, doi:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-381-EN-F1- 1.PDF>

European Commission EC. (2017). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the committee of the regions on a renewed EU agenda for higher education COM/2017/0247 final

International Standard Classification of Education.

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Erasmus + project No. 585961-EPP-1-2017-1-AL-EPPKA2-CBHE-SP (2017 -
2926/001 -001)**

***“GRaduates Advancement and Development of
University capacities in Albania”***

GRADUA

**Graduates’ Profile Survey Methodological
Guidelines and Methodological notes for
Graduates Employment Status**

Tirana, 2020

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Graduates’ Profile Survey: Methodological Guidelines

The present guidelines are mainly based on more than 20 years experience in developing graduates’ surveys in Italy of AlmaLaurea Interuniversity Consortium, partner in the **585961 GRADUA Project**. The guidelines want to provide some insights on the methodology to run the graduates’ profile survey, from the selection of the cohort to the presentation of the results, as a guide for developing similar surveys in third countries.

In case of GRADUA Project, not all exclusion criteria were applied. The present guidelines can represent the baseline for Albanian partners in improving the future reports, by applying gradually more exclusion criteria, considering the future response rates in order to have a representative sample for applying such criteria.

Since 2020, the GRADUA platform developed by AlmaLaurea in the framework of the above mentioned project, was transferred in Albania, on Qendra Ndërinstitucionale e Rrjetit Akademik Shqipar (RASH - Academic Network of Albania) server: <https://gradua.rash.al/>, on benefit of the Albanian Universities, students, graduates and other stakeholders.

Second part of the present documents, presents some insights regarding the future opportunities in capitalize the Gradua platform for running Graduates Employment Status survey.

Part I:

GRADUATES’ PROFILE SURVEY METHODOLOGICAL GUIDELINES

I.1 What is the Graduates’ Profile?

The Graduates’ Profile is a survey which looks at the features of Italian graduates in a certain year. The survey Report contains an analysis of the features and performance of graduates in that specific year, focusing on a number of variables. These include: age at graduation; examination grades; final degree grade; degree completion time; parents’ educational qualifications; social background; secondary school qualification type and grade; class attendance; study experiences abroad; use of laboratories; traineeships or internships; time devoted to final dissertation; assessment of the university experience; knowledge of foreign languages; IT skills; work experiences during studies; intention to pursue further studies; preferred professional field; desired job characteristics.

Since 1998, when the Graduates’ Profile was first launched, every year AlmaLaurea is publishing the Report on graduates profile who achieved their title in the Consortium’s universities. The aim is that of:

- outlining the main features of Italian graduates;
- providing a point of reference for those who have an interest in Italian universities;
- contributing to disseminate the culture of assessments within education systems;
- providing a guidance tool for the choice of university courses.

I.2 Who can benefit from the survey?

The Graduates’ Profile is addressed to all those who are interested in the Italian tertiary education system, including young people and their families, people in charge with guidance activities, companies (public/private, Italian/foreign), the Ministry of Education, University and Research as well as individual universities (in particular, the governing bodies of universities, faculties and assessment units).

I.3 Which cohort does the survey examine?

The survey looks at the cohort of graduates who achieved their title in the Consortium’s universities in a certain year. In 1998, when the Graduates’ Profile was first launched, it involved a limited number of universities (13). It has then significantly expanded and, in 2020, it included 76 universities.

Sources.

The content of the database is gathered from different sources and at different times. It includes:

- *information from administrative sources* – this is provided by universities and has to do with faculties, degree courses, degree grades, length of degree courses, final thesis titles and supervising professors, etc.;
- *information provided by the students just before their graduation* – this includes self-certifications on study experiences abroad, work experiences during studies, etc., as well as self-assessments on the knowledge of foreign languages and IT skills, the willingness to move for work reasons, etc.;

The combination of administrative information and the students’ questionnaires results in a large database on Italian graduates, upon which the Graduates’ Profile survey is based.

I.4 How to access the data

Over the years, the survey data has become increasingly visible and easy to access. In addition to a printed volume, which is presented every year in May, at the annual AlmaLaurea Graduates’ Profile Congress, the survey data is always available online (www.almalaurea.it/universita/profilo).

While in 1998 online data could only be broken down by university and faculty, it is now possible to refine a search by a number of variables, including degree course type, university, faculty, degree course, as well as by comparison with previous years.

Clearly, these variables are referred to the Italian university system and reflect the organization of tertiary education in Italy – also taking into account the University Reform implemented as of academic year 2000/2001. However, to be able to export AlmaLaurea’s experience abroad, such variables need to be adjusted to the specific context.

Some useful advice.

To compile a correct Graduates’ Profile, a comprehensive and reliable database is needed, based on accurate information. To this purpose, the following actions are required:

- i) collaborating with university administrative offices, constantly following their work and motivating their staff, explaining the aims and benefits of the Graduates’ Profile;
- ii) ensuring adequate data matching (between administrative data and the questionnaires) to create a comprehensive database;
- iii) constantly monitoring the share of students who fill in the questionnaires, trying to make sure that most of them do.

I.5 Exclusion criteria

While defining the cohort which will be analysed in the Graduates’ Profile, AlmaLaurea applies several exclusion criteria, based on the Italian experience (when testing this kind of survey in another country, these criteria need to be adjusted to the specific university system features). These have been elaborated on the basis of the experience acquired in Italy by AlmaLaurea researchers over many years – and are therefore the result of great efforts spent on this project. The criteria used by AlmaLaurea in Italy are listed below, to serve as a guideline. However, for international partners who wish to test the Graduates’ Profile survey for the first time, it is recommended that they use simpler criteria and adapt them to their country’s university context. Exclusion criteria are applied in the following order: first, to graduates; second, to questionnaires; third, to universities.

GRADUATES – Exclusion Criteria

Particularly between 2001 and 2005, Italian universities included a few peculiar cohorts of students. Some of them had their professional experience recognized for the purpose of their degree course completion and often did not attend their faculty, or barely knew it at all. Therefore, we had to ponder which graduates should be included in the Graduates’ Profile. It was decided that for Graduates to be included in the survey, at least half of the credits required for their degree completion had to have been earned through educational activities organized by their university. Indeed, if this was not the case, they would not be able to provide a reliable and meaningful assessment of the university experience. Sometimes, graduates belonging to peculiar cohorts cannot be immediately recognized on the basis of the available administrative data. Significant efforts were therefore made to analyse and establish which operating parameters should be used to effectively recognize them.

Thus, the Italian survey leaves out some ‘peculiar’ cohorts of students, that is students whose work experience was recognized by the university as their main learning activity and earned them at least half of their university credits. This is the case of special

conventions applied to health operators, members of the police or the armed forces, public officials and other professionals. Present in different universities, these graduates rarely fill in the AlmaLaurea survey questionnaire.

Once the graduates who are eligible for the survey have been selected, further exclusion criteria are applied to questionnaires.

QUESTIONNAIRS – Exclusion Criteria

Within the Graduates’ Profile survey, questionnaires can be excluded on the basis of three main criteria. One has to do with *completeness*, another with the *plausibility of answers* and the third concerns the *time for completion*.

As far as the *completeness of answers* is concerned, two parameters are applied.

- iii) If a graduate has provided information for at least 3 out of the 6 variables of the questionnaire which are regarded as essential for the purpose of the Graduates’ Profile: i) *parents’ educational qualifications*; ii) *class attendance*; iii) *study experiences abroad*; iv) *work experiences during studies*; v) *overall assessment of the university experience*; vi) *intention to pursue further studies*; then the first completeness parameter is satisfied.
- iv) For each section of the questionnaire, excluding the personal data section, the ratio between the number of answers provided and the number of answers required is calculated. Then, the average of these ratios is determined. If the average is $\geq 25\%$, the questionnaire fulfils the second completeness parameter.

If all these parameters are satisfied, then the plausibility of a questionnaire should be *Plausibility criteria* are applied to check whether a questionnaire is ‘dubious’ or contains inconsistent answers. The Italian questionnaire contains 8 sets of questions: i) *knowledge of foreign languages*; ii) *IT skills*; iii) *relationship with the academic staff*; iv) *student services and living conditions in university towns*; v) *preferred business areas*; vi) *relevant aspects for the desired job*; vii) *preferred geographic areas where to work*; viii) *preferred types of employment contracts*. A questionnaire is considered dubious when there is little

variability among answers (the same answer has been provided for the whole set of questions), as the graduate could have answered without even reading the questions (see Table. 1):

Table. 1. Example of a suspicious set of answers

“Are you interested in working in the following business areas? (please answer to all questions)”

Example of “*same modality of answer*”:

Administration, accounting	Yes, definitely	More yes than no	More no than yes	No, definitely
Technical assistance	X			
Management	X			
Finance	X			
Legal	X			
Marketing, communication, public relations	X			
Organization, planning	X			
Human resources, recruitment, training	X			
Production	X			
Research and Development	X			
Information systems, EDP	X			
Purchases	X			
Logistics, distribution	X			
Secretarial, general affairs	X			
Marketing, sales	X			

If less than five sets of answers show poor variability, the questionnaire fulfils the first plausibility criterion.

Another plausibility parameter concerns possible inconsistencies between the answers to similar questions which may be located in different sections of the questionnaire. In the Italian questionnaire, 4 different cases have been established:

- v) inconsistency concerning the study experience;
- vi) inconsistency concerning work;
- vii) inconsistency concerning the knowledge of foreign languages;
- viii) inconsistency concerning IT skills.

A consistency check is a simple comparison between the answers provided by a graduate to two similar questions. If these answers are inconsistent, it means there has been a misunderstanding or a lack of attention while filling in the questionnaire. If less than 2 inconsistencies are found in a questionnaire, this fulfils the second plausibility parameter. On the contrary, if many inconsistencies are found, the reliability of the answers is questioned.

Finally, when all criteria for completeness and plausibility are fulfilled, the most complex of criteria is applied. This concerns ***the average time spent on each answer***.

Thanks to its many years of experience, AlmaLaurea has conducted a careful analysis and empirically proved that the questionnaire cannot be correctly compiled if the average time spent on each question is less than 4 seconds.

To conclude, if a questionnaire fulfils the three sets of parameters (completeness, plausibility and time spent on the questionnaire), this can be used for the purpose of the Graduates' Profile survey and is included in the analysis.

UNIVERSITIES – Exclusion Criteria

Provided that it has successfully gathered administrative data for all its graduates, a university is included in the Graduates' Profile survey if its rate of filled-in questionnaires is high. This rate is not affected by graduates who are not compatible with the survey, on the basis of the exclusion criteria. The rate of filled-in questionnaires is the ratio

between the number of questionnaires which can be used for the survey and the number of graduates. If the rate is 50% or more, the university is included in the survey. Otherwise, it will not be considered. This last criterion is a significant one in the case of the Italian survey, which involves almost all Italian universities with very high rates of filled-in questionnaires (above 90%). However, it is not very meaningful in pilot surveys which involve few universities.

I.6 Cleaning the database and assessing representativeness

Have all or almost all questionnaires been collected?

Among Italian universities which are part of AlmaLaurea, for example, not all the faculties have always managed to collect questionnaires from all their graduates – or at least a good percentage of them. Sometimes, whole universities or single faculties have not succeeded to do so. To tackle this issue, a specific division of AlmaLaurea constantly monitors the rate of filled-in questionnaires for each university and interacts with administrative offices to spot – and possibly solve – problems which can be triggered by different causes.

In general, participation in the survey increases when, within a faculty, students are aware that the questionnaire is a tool to assess their university experience, but it also works as a CV which can help them find a job. In particular, graduates who already have a job or do not intend to immediately look for one are also required to fill in the questionnaire, in order to provide their feedback on the degree course they have just completed.

Three times in a year – at the end of each graduation session – AlmaLaurea gets in contact with all the graduates who have not yet filled in the questionnaire, inviting them to do so (except for those graduates who have explicitly stated that they do not wish to be part of the database). In some universities, this has led to a significant increase in the number of collected questionnaires.

Has the questionnaire been entirely filled in?

In addition to the issue of graduates not filling in the questionnaire, some of them may also do so only partially or in an unreliable manner. Sometimes, some sections are not completed, with no specified reason. All these situations should be monitored. In general, these questionnaires are not considered in the survey, but they are still taken into account in the proportion of results.

Checking that the questionnaire is clear and consistent

Checking that the questionnaire is clear and consistent is the most difficult task when assessing a questionnaire. Sometimes, interviewees do not follow the rules. It may happen, for example, that they select two answers when they are required to only choose one (an error in the questionnaire programming), or that they answer a question when they should not – because they disregard the relevant filter question – or that they select the ‘Other’ option without adding any information in the relevant space.

Has the interviewee taken the questionnaire seriously?

Explaining how to assess whether a questionnaire has been filled out in a serious manner is not easy. For example, when questions are to be answered with a score between 1 and 4, it can be assumed that the lack of an obviously schematic set of answers (the same answer for the whole batch of questions) suggests seriousness. In addition, it may happen that some graduates deliberately provide nonsensical answers. It is therefore recommended to have a general idea of the features which may suggest that the questionnaire was not taken seriously. In any case, only during the analysis of data is it possible to systematically assess this.

Statistical procedures.

Having checked the questionnaires and sorted the cases of missing answers (for example, when an interviewee does not reply to specific questions) as well as the missing cases (for example, when data is unavailable) and having decided whether to include them in the survey or not, the analysis of data can begin. At this stage, a statistical software should be employed (SPSS, SAS, Stata or others). To begin with, simple statistical operations should be carried out to perform a descriptive analysis of the main outcomes (frequencies and charts with percentages, based on the examined variables).

Correlation tables are useful to spot a possible relationship between two variables – an independent variable and a dependent variable.

Clearly, different types of analysis can be performed depending on the kind of variables under consideration. As for quantitative variables, summary measures can be used, such as mean, median and mode – which are very intuitive and facilitate the interpreting of data. Similarly, distance measurements – such as standard deviation or variance – can be used to analyse some variables. As for qualitative variables, charts can certainly be a first useful tool to sum up the main features; then, contingency tables – or cross tabulations – can be employed to display the frequencies related to two categorical variables at once (absolute values).

For a more in-depth study, following a first descriptive analysis of the main features, a multivariate statistical analysis may be performed. It could be used, for example, to determine the influence of some variables on others and the correlations between different variables. Multivariate analyses need to be interpreted carefully and with the help of specialists.

I.7 Graphical display of the results

Representing and disseminating the results of statistical analyses in an effective manner is another crucial step in the process. Indeed, statistical accuracy and a clean database are not sufficient to guarantee a good analysis of data. The main results must be summed

up in charts and tables which can make them clear for the general public, and not just for specialists.

An incomplete or unclear table or a poor communication of the results can compromise the whole survey.

It is therefore important to spend a few minutes looking at the features of good graphical representations. Here, the attention will be focused on the presentation of the results of descriptive analyses (univariate, bivariate or multivariate analyses).

Results can be described using tables or charts. What is important is that the table/chart and its title are self-explicative. In other words, they need to include all the elements required to interpret the data, in order for the reader to understand without having to rely on the accompanying text. Both for charts and tables, the title is crucial and should communicate:

- iv) the subject of the analysis;
- v) the examined variables;
- vi) the type of statistical analysis performed.

Displaying results in a table

A well-designed table should be:

- iv) **efficient** (it should cost as little as possible)
- v) **comprehensive** (it should contain all the information required to correctly understand the data)
- vi) **appropriate** (it should be consistent with the aims of the survey)

In other words, each table should fulfil the so-called **principle of parsimony** – only information which is necessary to understand the table itself should be displayed, as an excess of figures may confuse the reader. Compared to charts, tables allow for a larger quantity of information to be displayed.

Displaying results in a chart

Graphical representations are very efficient tools to help readers understand the data. Usually, charts contain little, condensed information and do not add any details, compared to tables. However, charts certainly have a strong communicative impact and, again, they are easy to understand for the general public, even with little statistical skills.

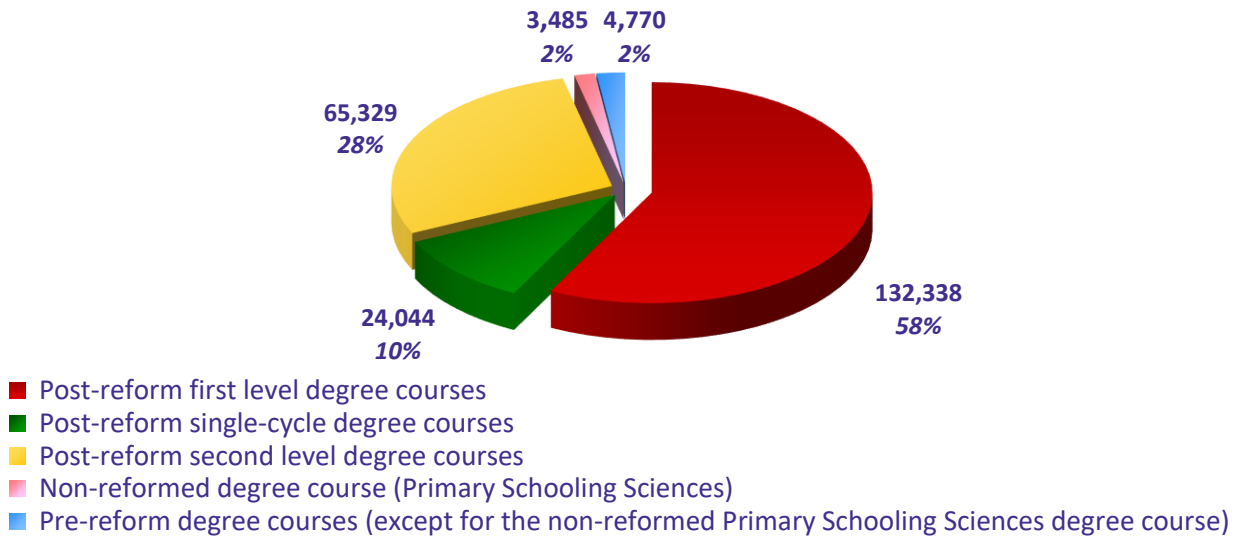
To draw a chart correctly, the following aspects should be taken into account.

- v) **The scale of the axes**, as any variation of the scale would considerably change the reader’s visual perception, minimizing or augmenting the differences of value reported in the chart.
- vi) **Ordering the bars on the basis of a certain answer** – if differences between male and female interviewees are to be highlighted, for example, the chart bars can be ordered on the basis of one type of answer, as this helps visualize the main differences between the two cohorts.
- vii) **Choosing colours to represent different answers** within each variable. A certain visual impact is important when displaying scale variables. For example, when portraying a feedback on a specific service or the overall assessment of the university experience, a scale of colours should be used, ranging from warm red shades to cold green shades (red shades for negative feedbacks, orange/yellow for intermediate results and green shades for positive feedbacks). This also applies to cases where the possible answers have a natural bottom-to-top order – for example, about parents’ educational qualifications. Here, one colour may be employed in its different shades – for example, gradually fading from dark blue to light blue – so as to reflect the natural order of the possible answers.
- viii) **Choosing the chart title**, which should include – in a few lines – the subject of the analysis, the examined variables and the type of statistical analysis performed.

An important feature of charts is that they allow to select and highlight the key (and also most important) information reported in a table. Since a chart cannot contain all the values reported in a table, the most important data should always be selected, in order to produce a simple and immediate graphical representation. Univariate, bivariate or multivariate analyses have different graphical representations. Since they are very easy to read, charts are used to highlight the main features of the population analyzed.

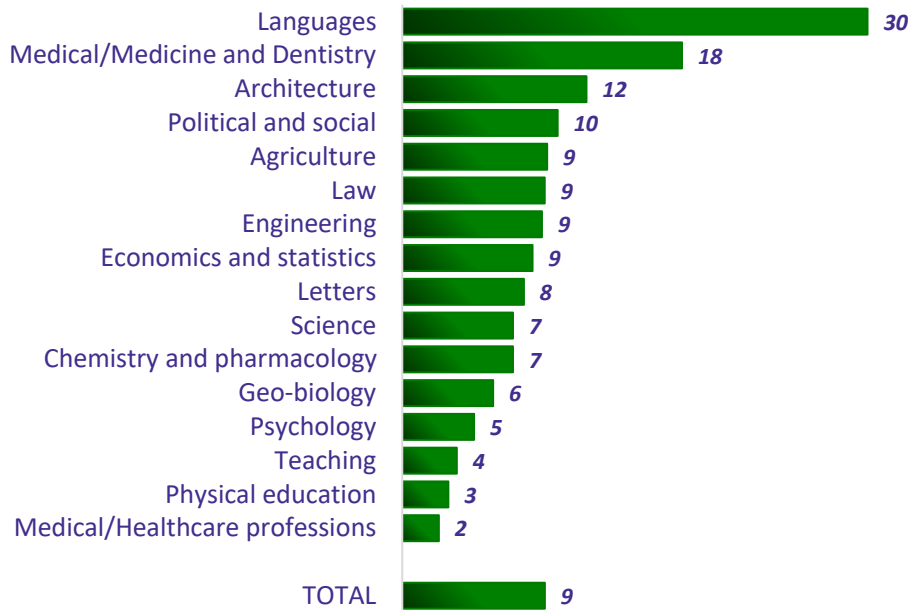
Pie charts are used to provide an overview of the situation (see fig. 2):

Fig. 2 – Graduates by course type

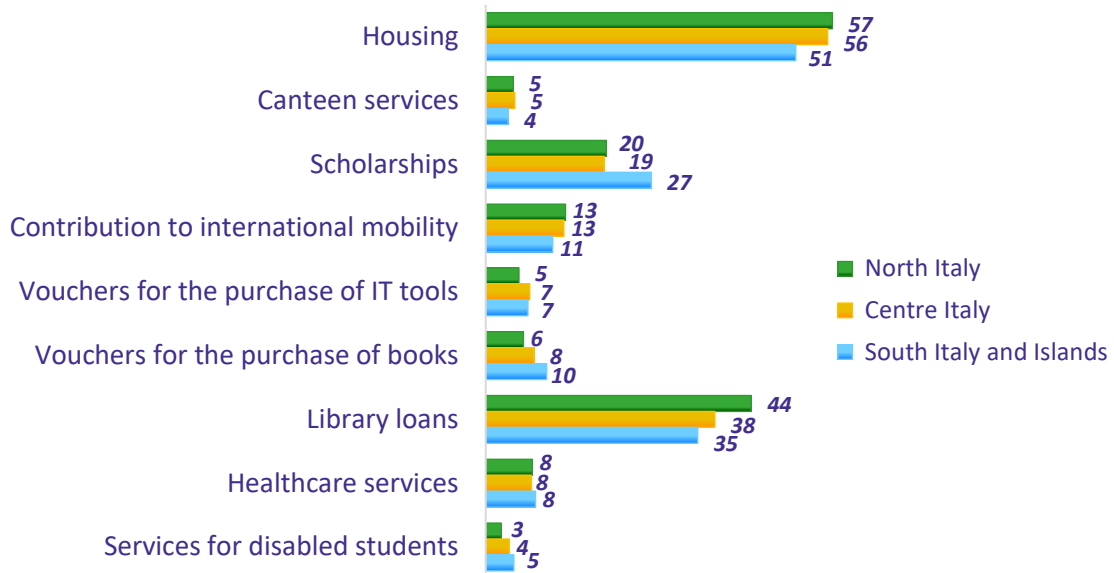
Simple bar charts are used to represent frequency distributions in absolute values or percentages (fig. 3):

Fig. 3 – Percentage of graduates who gained study experiences abroad through EU programmes, by degree subject area

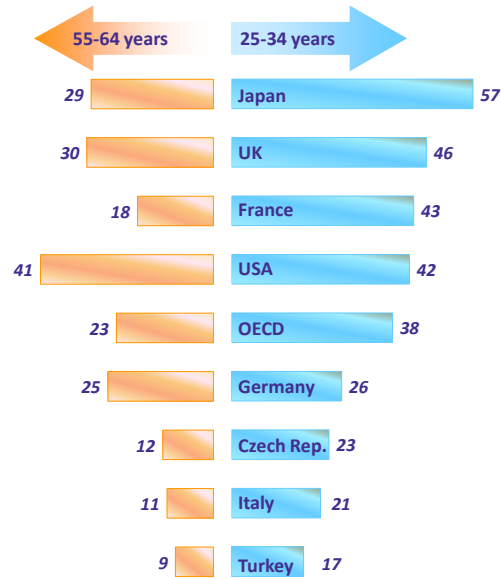
Grouped or two-sided bar charts are often used to compare how the same variable is distributed in different populations. Fig. 4 is an example of a **grouped bar chart** displaying the distribution of graduates who benefited from student support services, divided on the basis of their university’s geographical location.

Fig. 4 – Percentage of graduates who benefited from student support services, by university’s geographical location

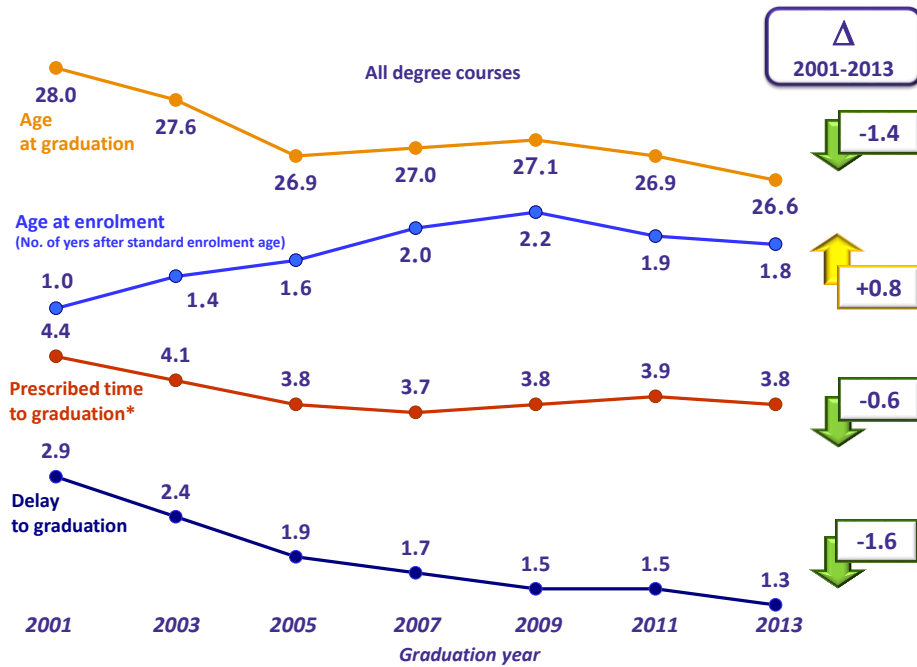
Two-sided bar charts (see fig. 5) can display, for example, the different distribution of the population with tertiary education among age groups, in different countries. Here, this kind of chart is effective in that it immediately displays the differences between two different cohorts. The bars can be set in an increasing/decreasing order based on one of the two aspects (in this case, data was displayed in decreasing order in relation with the 25-34 years of age group). This is an effective way to highlight the differences between the two cohorts under consideration.

Fig. 5 – Population with tertiary education, by age group (percentage values)

Broken line graphs are used to display the development of a phenomenon over time (see fig. 6).

Fig. 6 –Age to graduation – components (average values)

* 5 instead of 2 years for single-cycle degree courses.

PART II:

**METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR
GRADUATE TRACKING**

II.1 Introduction

The global employment issue and the labour sector are transforming very rapidly, and the indicators related to the trends are expected to be accelerated after the COVID-19 pandemic. Most jobs will disappear by 2040 and will be replaced by new ones. From the demand size, highly skilled and socially engaged people are both requested in an increasing trend. The EU's New Strategic Agenda 2019-2024 seeks to step up investment in education and skills and it needs to be underpinned by a single European learning space as envisaged in the European Education Area by 2025. To reach this objective, there is a need to improve data availability to help policy makers in addressing higher education challenges, as described in the renewed EU Agenda for Higher Education (EC 2017).

The surveys regarding the employment status of graduates become more and more important for many countries and regions with the intention to lay the ground for sustainable European wide graduate research.

The employability of graduates leaving education and training is in this sense a matter of many countries. In this context, as European Union underline as well, “skills are a pathway to employability and prosperity. With the right skills, people are equipped for good-quality jobs and can fulfil their potential as confident, active citizens. In a fast-changing global economy, skills will largely determine competitiveness and the capacity to drive innovation. They are a pull factor for investment and a catalyst in the virtuous circle of job creation and growth. They are key to social cohesion” (EC, 2016).

So, higher education institutions aim at equipping their students with competencies required to successfully enter a labour market and to maintain their employability throughout their working lives. Each country, expect from Higher education graduates to set a positive impulse to the economy and society in terms of innovation, creativity and entrepreneurship.

The need to invest in education and training represents a crucial requirement in maintain and improve deployable skills in the country population.

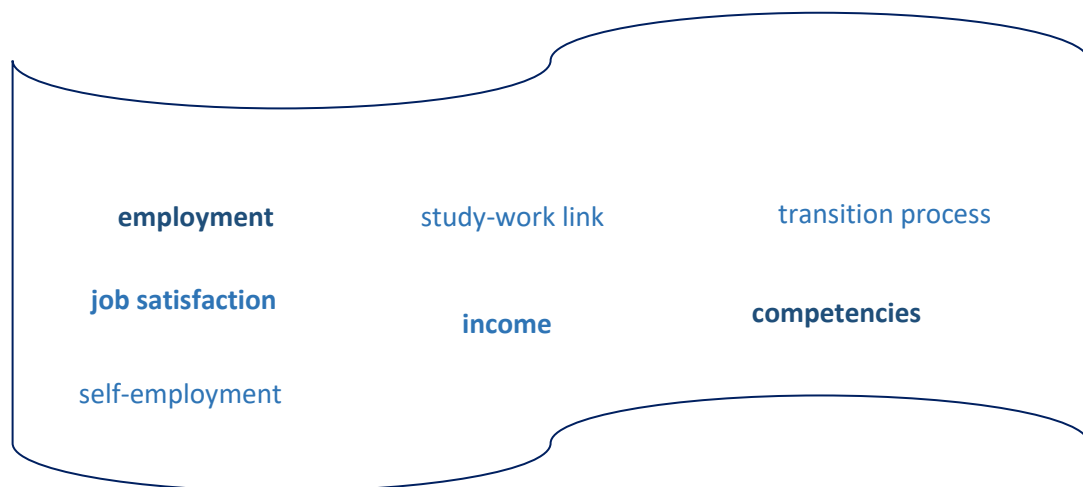
The most important step to achieve these policy goals is the availability of quality data that allows for conclusions and recommendations in a comparative perspective. Such data will help the sector to have larger view of aspects and outcomes of higher education, such as unemployment, the quality of the education-job match, career development and prospects, skills and competencies, international experiences of graduates, etc.

Albania faces the same problems and challenges, and GRADUA project can represent an important contribution for future actions and initiatives in Graduates Tracking survey, by using the Gradua platform as baseline for surveys.

The aggregate pilot survey in the universities that are part for the GRADUA platform could comprise surveys of all types of higher education graduates, at different years after graduation.

Such survey can to analyse main indicators such as the employment status of graduates (employment/unemployment rate), employment characteristics of the main job, etc.

The data will allow for different types of analysis, so far not possible in existing graduate surveys: single report including different higher education organizations, which educational experiences lead to the best results on the labour market, etc.

II.2 Possible GRADUA pilot survey on employment status

Employment status survey could represent a new approach of analysing the graduates employment status. The pilot survey should be run in the universities that are part of the Gradua platform (hosted at RASH).

One of the first question for the implementation of the Albanian employment status survey is whether to use surveys or administrative data. A survey can hardly be based on administrative data. Careers of graduates can be tracked by combining data from universities' administrations with typically, privacy and social security data restrictions. Mostly this is due to data protection regulations and/or because variables necessary to combine the different sources are missing. Some variables such as skills and competences, employments status, income, etc. cannot be captured by each university administrative data.

Online surveys are recommended as the survey method to be used by all participating Higher Education organizations as they facilitate data collection and processing, thus presenting the most cost-efficient method. A diversity of survey methods, tools or softwares should be avoided in order to not impair the comparability of data.

Recommendations on the design of a Albanian graduate study should cover the following three dimensions: Institutional coverage, degree coverage and time of observation of a Albanian graduate study:

- ✓ Institutional coverage: the consortium should unanimously agree to the coverage of graduates from the universities involved.
- ✓ Degree coverage: according to the stakeholders, graduates from Bachelor or equivalent level and Master or equivalent level form the core group of graduates to be covered. When looking at the International Standard Classification of Education (ISCED) orientations, a clear majority of stakeholders recommends the inclusion of all orientations in the survey.

- ✓ Time of observation: the time of (first) observation according to the stakeholders should be approximately 24-36 months after graduation.

II.2.1 Definition of the target group

A clear definition of the target group (graduates) is essential. The target group should be defined as follows:

- Graduates from the academic year XXXX. Given that the pilot survey will take place in the second part of the year XXXX + 24-36 months, the report covers therefore graduates at 2-3 years after graduation.

The pilot survey should include all graduates on the basis of the Albanian Higher Education classification (bachelor, master, associate degree)¹.

- Graduates are not defined by place of birth or residence, but by the city in which they graduated from a higher education programme in the academic year XXXX.
- In principle, all institutions involved in GRADUA initiative offering programmes on bachelor, master and associate degree.

¹ AlmaLaurea case and experience: comments on some cohorts which have not been investigated: the AlmaLaurea survey did not include those graduates who have achieved more than an academic qualification. In particular, as for first- and second-level degree holders, only the second-level degree has been taken into consideration, whereas in case of students having two degrees of the same level, only the first one (i.e., in terms of graduation date) was considered for the analysis. If a student earned a Primary Education Sciences degree programme and then a second cycle degree, prominence has been given to the second-cycle degree. It was also decided to exclude the graduates who have earned an academic degree on the basis of special conventions. This case mainly regards: workers of the health sector whose professional experience were acknowledged by the University of Chieti-Pescara, which awarded them a first-level degree in one of the health sectors' faculties; the members of the armed forces and police officers who have concluded the degree-course in Management and Organisational Sciences at Tuscia University or the Business Legal Expert first-level degree programme at Aquila University or the first-level degree programme in Security legal sciences at Rome Tor Vergata University (AlmaLaurea, 2020)

II.2.2 Topics

The pilot study covers the following key topics: employment status, job characteristic, job activity sector, job satisfaction, income, etc.

II.2.3 Survey method

The pilot survey will be an online-survey. The consortium can provide the suggestions and recommendation of the questionnaire based on AlmaLaurea Interuniversity Consortium experience at Italian level. The Albanian partners will decide how and where host the data collection centrally in Albania.

II.2.4 Sample size, return rate

The precise sampling strategy will be determined by the consortium in close collaboration with the partners involved (taking the characteristics of the specific organization into account) to strive for a minimum number of respondents providing reliable outcomes for different gender, age, socioeconomic background and broad field of study groups.

II.2.5 Main split variables

Throughout this report, results will be presented in particular along four main split variables with respect to the higher education programme graduated from:

- ✓ Employment rate
- ✓ Gender
- ✓ Master (MA-Level) versus Bachelor (BA-level)
- ✓ Field of study

With respect to field of study, to guarantee reliable and between the nine pilot universities comparable results, it is suggested to distinguish 5 broad fields of study:

- ✓ Education, Arts and Humanities
- ✓ Social Sciences and Journalism
- ✓ Business, Administration, Law and Services
- ✓ Natural Sciences (including Mathematics) and Health

- ✓ Technology and Engineering

Appendix 2.1 of this chapter shows the International Standard Classification of Education (ISCED-F) narrow study programmes clustered in these five broad fields of study.

Appendix 2.1: Fields of study - Clustering

Education, arts and humanities	Social sciences and journalism	Business, administration, law and services	Natural sciences (incl. mathematics) and health	Technology and engineering
Literacy and numeracy	Social and behavioural sciences	Business and administration	Natural sciences, mathematics and statistics (not specified)	Information and Communication Technologies (ICTs)
Education	Journalism and information	Law	Biological and related sciences	Interdisciplinary programmes and qualifications involving Information and Communication
Interdisciplinary programmes and qualifications involving Education	Interdisciplinary programmes and qualifications involving Social sciences, journalism	Interdisciplinary programmes and qualifications involving Business, administration	Environment	Engineering, manufacturing and construction (not specified)
Arts		Services (not specified)	Physical sciences	Engineering and engineering trades
Humanities		Personal services	Mathematics and statistics	Manufacturing and processing
Languages		Hygiene and occupational health services	Interdisciplinary programmes and qualifications involving Natural sciences, math	Architecture and construction

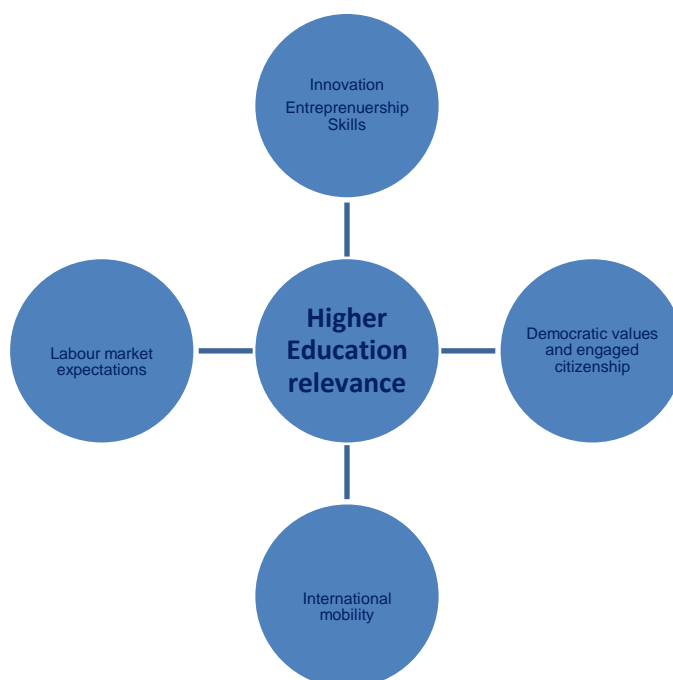
Interdisciplinary programmes and qualifications involving Arts and humanities		Security services	Natural sciences, mathematics and statistics (other)	Interdisciplinary programmes and qualifications involving Engineering, manufacturing
Arts and humanities (other)		Transport services	Agriculture	
		Interdisciplinary programmes and qualifications involving Services	Forestry	
			Fisheries	
			Veterinary	
			Interdisciplinary programmes and qualifications involving Agriculture, forestry,	
			Agriculture, forestry, fisheries and veterinary (other)	
			Health	
			Welfare	
			Interdisciplinary programmes and qualifications involving Health and welfare	

II.3 Expected features of Albanian higher education in a comparative perspective

In this paragraph, the basic expected features of Albanian higher education are introduced. At international level, the higher education institutions are expected to equip graduates with necessary skills and competencies to successfully enter a labour market and to maintain their employability. Higher education graduates are expected to provide a positive and fast impulse on the economies and societies by approaching creativity, innovation, and entrepreneurship. Higher education should also promote engaged citizenship and democratic values (tolerance, openness and critical thinking). Higher education is more and more being called on to increase its transparency as well, in order to enhance young adults' ability to make effective educational choices as well as the promotion of international mobility. Albanian higher education sector increased significantly in terms of its international mobility during the last years. Mobility aims at adding to intercultural understanding, but also to expand competencies and better jobs of graduates.

It is suggested, in order to enhance the individual as well as societal relevance of higher education, to consider four main dimensions. At European level for example, the crucial goals of the political agenda as formulated by European policy makers at national and European level are represented by:

- v. Innovation, entrepreneurship and adequate skills (creative and entrepreneurial skills, professional expertise, transversal skills, etc);
- vi. Labour market expectations (successful transition to the labour market, adequate employment, wellbeing, career development, etc.),
- vii. International mobility during and after studies;
- viii. Democratic values and engaged citizenship (critical thinking, tolerance, attitudes towards democracy, political participation, civic engagement, etc.).

These dimensions reflect crucial paths in which higher education contributes to better economies and societies. They are interconnected, in the sense that they can mutually reinforce each other and not only: can also compete with each other. For example, critical thinking contributes to innovation and creativity; could represent as well a key pillar of democratic values and engaged citizenship, as well as an important input to increase employability. During the last years, due to globalization and advancement in communication and transports, international mobility is often perceived as improving the allocation of skilled labour, increasing individual labour market opportunities, enhancing intercultural knowledge and tolerance, and promoting the spread of innovations and creativity.

Throughout the Graduates Employment status report, the different dimensions of higher education will be discussed in separate chapters in detail. In a first step, a summary of these different dimensions is provided by addressing the extent to which higher education graduates, in the nine pilot universities, report that their study programmes provided them with a good basis for labour market.

II.4 Conclusions

In all countries, to the Higher education sector is given the task to prepare students for life. This task is connected to different dimensions, such as a good entrance on the labour market, long-term graduates' employability, handling skills (required in an international context and dynamic labour market), as well as to promote engaged citizenship and democratic values. The basis provided for further learning is crucial, as graduates throughout their employment path and experience will be confronted with challenges requiring new skills or with changes in the labour market making their previously acquired skills obsolete. An additional aspect that should be considered is represented by the basis provided by the higher education study programme to acquire managerial, entrepreneurial and/or leadership skills. Entrepreneurs are seen as the backbone of the current and future labour market. Entrepreneurial skills are not only relevant for entrepreneurs but also for those employed by companies to look beyond the traditional boundaries of their job and to provide creative solutions. In this sense, it is of crucial importance for the higher education system to look into approaches that stimulate the basis provided to students with respect to entrepreneurial skills. To what extent this is related and the assessment of academic experience, the GRADUA questionnaire developed under the Erasmus+ Project implemented in Albania with 9 pilot universities, can represent an important baseline for further studies.

References

AlmaLaurea Interuniversity Consortium (AlmaLaurea). (2020). Methodological notes to the online database:

https://www.almalaurea.it/sites/almalaurea.it/files/docs/universita/occupazione/occupazione18/note-occupazione2019_en.pdf

European Commission (EC). (2013). The skill mismatch challenge in Europe, in (European Commission, ed., 2013a), Employment and social developments in Europe 2012, Chapter 6, pp. 351–394, Brussels: European Union:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%205571%202013%20ADD%209/EN/pdf>

European Commission (EC). (2016). A New Skills Agenda for Europe. Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness, Communication from 175 the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels: European Union, doi:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-381-EN-F1- 1.PDF>

European Commission EC. (2017). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the committee of the regions on a renewed EU agenda for higher education COM/2017/0247 final

International Standard Classification of Education.

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)